

à la bárdos

XXV. ÉVF. 2013. ÉV
HÚSVÉT
www.blg.sulinet.hu
A TATABÁNYAI BÁRDOS LÁSZLÓ
GIMNÁZIUM ÉLMÉNY-
MAGAZINJA.
MEGJELENIK
ÉVENTE
ÖTSZÖR

6

*A farsang
kálváriája*

12

*„Bájos”
dal
Európáért*

11

*Köszcsi-
magyar
szótár*

2

*Rendkívüli
hóhelyzetben*

9

*Keserédes
Anna*

Klasszikusok és a retró

Csak tíz év múlva ne ez a dal legyen

Nagy hírek a kisvilágból

Rendkívüli hóhelyzetben Sohasem látott volt az idei március tizenötödike: a csüdtörtöki hatalmas hóesés és szélvihar után a nemzeti ünnepen a legtöbb megemlékezés elmaradt, és a hosszú hétvége sokaknak a pihenés helyett a bajbajutottak mentésével és a károk elhárításával telt el.

Délben érkezett az önkormányzati osztályvezető telefonhívása, hogy a sportcsarnok és az óvárosi iskola után a Bárdost is melegezőhelynek nevezte ki a helyi védelmi bizottság. Pammer József gondnok és Nagy Tamás igazgatóhelyettes először három órát vártak a feladatokra, de az autópálya hófogságába esettek ekkor még nem érkeztek meg hozzánk. Majd miután a készültséget lefűjték, egy óra elteltével újra riadót fújtak. A gondnok családjával, barátjaival és Varga Istvánné igazgatóhelyettesel fogadta a szálláshelyre berendezett tornateremben a kétnapos hófogságban kimerült, átfagyott utasokat. Az önkormányzat által megszervezett melegétel mellé a környékbeli önkéntesek óriási mennyiségben hozták az iskolába élelmiszereket, így váratlan vendégeink semmire sem panaszkodhattak. Összesen közel száz vándort fogadtunk, döntő hányaduk szerbiai és romániai utazó volt, akik Nyugat-Európában dolgoznak. A kiadós vacsorát követően a legtöbben a gumimatracokon nyugovóra tértek, de a legkitartóbb szerb férfiak átpingpongozták az éjszakát. Varga Istvánné tanárnő este kilenckor adta vissza a szolgálatot Nagy Tamásnak, majd a békés éjszaka után Pammer gondnok utolsó menekítettjei szombat este térhettek vissza járműveikhez.

A rendkívüli hétvégén az önzetlen segítségért köszönet jár a sok segéderő közül név szerint: Pammer Józsefnek, feleségének,

Gabinak, barátjának, Bartos Attilának, az ő feleségének, Áginak, a gondnok gyermekeinek: Nikinek, Baláznak és Józsikának, továbbá Szabacsi Csinszka szüleinek és Molnár Tamásnak.

A szabadságvágy örök

Idén a 11. b osztály kapta meg azt a feladatot, hogy készítsen ünnepi műsort március 15-re. Az osztály tagjai tisztában voltak vele, hogy valami rendhagyót kell alkotniuk, hogy ne egy szokványos műsort lássanak a diákok, arra törekedtek hát, hogy megértsék és megértessék március tizenötödike lényegét. Ezt pedig a szabadság korokon át öröklődő vágyában fogalmazták meg.

Rác tanár úr segítségével köszönhetően egy teljesen új, szokatlan, mondhatjuk: különös színdarabot mutattak be a diákok. A műsor alatt még a légy zümmögését is lehetett hallani a teremben, mindez arra utal számomra, hogy a nézőket lekötötte és érdekelte a fiktiiv történet.

Ma a diákok egy része szinte nyűgnek érzi a márciusi ifjakról szóló kötelezően végigviselkedendő műsorokat, a mostani ötlet éppen az volt, milyen lenne, ha tiltanák a megemlékezéseket. A színdarab egy kitalált helyen, egy

kitalált időben, egy fiktiiv diktatúrában játszódik, ahol az emberek nem ünnepelehetik meg már március 15-ét, Petőfi Sándort

és társait pedig bűnözőknek titulálják. A műsor kezdetén a szabadság szellemei fellobbantották egy diák szívében a szabad akarat lángját, így a diák másnap reggel az iskolában kifejtette gondolatait az elnyomásról. Osztálytársai mindvégig támogatták, nem hagyják cserben. (Szerintem már ezzel az összefogással is példát mutathatott a műsor a diákoknak.) Az osztály tagjai lázadni kezdtek, a tanárnő pedig ezt jelentette a tömegbiztosnak. A diákság nem hátrált meg, összeírta a 12 pontot, mint ahogy azt 1848-ban tették a márciusi hősök. Kicsit aggódtak

ugyan amiatt, hogy lesz-e elég tinta a sokszorosításhoz, de a fikcióban ez szerencsésen megoldódott. A már kinyomatott példányokat osztogatni kezdték az iskola többi diákjainak, s közben a közintézményről levették az elnyomás szimbólumát, és helyette a kokárdát tették ki. A hatóság természetesen nem hagyta ennyiben a lázadást, a diákok a fővárosba igyekeztek, ahol a hadsereg az erőszak eszközához nyúlt, és legyőzte a fiatalokat. A műsor végén megjelent a halál három anyaga, és a főhőst is, aki kirobantotta a zavargást, elragadták magukkal.

A darab nem csupán arra szertette volna rávezetni a diákokat, hogy emlékezni kell arra, hogy mi történt hajdanán, 1848. március 15-én, hanem arra, hogy merjék elmondani a saját véleményüket, és hogy mindig tartsanak össze a jó ügy érdekében. A darab végén a közönség vastapsal jutalmazta a szereplőket és heteken át tartó

munkájukat. A 11. b osztály ezúton is szeretné megköszönni osztályfőnökük, Kőrösi Fehér Róbertné, Rác László tanár úr, a 11. a fiú tagjai és mindenki más munkáját, aki segítette a műsor létrejöttét.

SZÁNTÓ HENRIETTA

Eredmények a diákolimpián

Országos gyorskorcsolya rövidtáv 6. korcsoport 4. hely: Maxim Zsombor, hosszútáv 5. korcsoport 4. hely: Remete Solt, 6. korcsoport 3. hely Maxim Zsombor, váltó: 5–6. korcsoport 2. hely Remete Solt, Maxim Zsombor • megyei rövidpengés gyorskorcsolya 4. korcsoport fiú 5. hely: Pintér András, 5. korcsoport lány 2. hely: Mohi Petra, 5. korcsoport fiú 1. hely: Remete Solt • megyei terematléтика 6. korcsoport súlylökés 2. hely: Szalontai Tibor, 6. korcsoport helyből hármassugrás 2. hely: Szalontai Tibor • városi teremlabdarúgás IV korcsoport 3. hely: Katona Károly, Holló Bálint, Nemes Norbert, Széplaki Péter, Demeter Zsolt, Szalontai Benedek, Bátor Zoltán, Pintér András, Remete Csanád, Göncz Dávid, Szabó Máté – III. korcsoport 1. hely: Hadobás Zétény Zsombor,

FOTÓ: DOBROVA ZITA

A III. korcsoport győztes csapata

Juhász Balázs Zalán, Kiss Márton Attila, Kutenics Gergő Márton, Pál Balázs Lajos, Szabó Márk, Vaskó Géza Soma.

A kispályás középiskolás labdarúgó-bajnokság tavaszi fordulójának eredményei: Bárdos-Fellner 12-8, Keri-Bárdos 5-3.

Sztárokra vár a Pad-tévé

Az idei tanévben lelkesen összeállt a Pad-tévé, az iskola televíziós stábjára, ám mostanra már bajban van.

Régebben is helyet kapott az iskola életében a diákok által szerkesztett műsorokat, közvetítéseket, riportokat játszó médium, de néhány éve megszűnt. Idén viszont Rác László tanár úr megpróbálta újra életre kelteni. Egy ideig minden remekül ment, már az elején ösz-

A vacsoráztatást követően az önkéntes szervezők elcsomagolják az ételeket a másnapi reggelizéshez

FOTÓ: NAGY TAMÁS

A FILM PEREG TOVÁBBI!
Megjelenés után két héttel az
À LA BÁRDOS már színesben
letölthető az iskola honlapjáról:
www.blg.sulinet.hu

www.blg.sulinet.hu

szejött egy kis csapatnyi diák, akik örömmel vettek részt a munkában. Mindenki kapott egy szerepet, amellyel a tervezett tizenöt perces részek könnyebben és gyorsabban elkészülhettek.

De az első probléma ez is lett. Nem volt senki a diákok közül, aki aztán magában a megtervezett vi-

deóban szerepelt volna. Senki nem akart kamera elé állni, senki nem volt annyira merész. Végül – ugyan nagyon nehezen – ezt is meg lehetett oldani, szerencsére kivételek mindig vannak, így hosszas keresgélés után embereket is találtunk, akik elvállalták a szereplést.

Ezután egy másik – már sokkal nagyobb – problémába ütköztünk. Az időbe. A délutáni elfoglaltságok

és egyéb személyes események miatt nehezen lehetett egyeztetni, ha valamit végre ténylegesen videóra kellett volna venni. Ha interjúról volt szó, még kevésbé is voltak gondok, hiszen a szünetekben is volt alkalom megcsinálni őket, ám itt ugyanúgy az volt a nagyobb probléma, hogy senki nem akart a kamera elé állni.

Valójában az ötlet és a háttér-

munka jó volt, és még mindig jó lenne, arra meglennének az emberek, csak pont a lényegre, arra kellenének jelentkezők, hogy valaki a kamera előtt vegyen részt a folyamatban. De ahhoz az kellene, hogy ne legyen senki sem olyan szegénylős, bátortalan, és akkor talán az egész egy nagyon jó időtöltés lehetne.

FIERPASZ KITTI

SZERVEZZÜK A DIÁK-BIOLÓGUS ÉS -KÖRNYEZETVÉDŐ NAPOKAT

Az áprilisban esedékes országos programunkról Dr. Sopowné Balogh Elvira tanárnő, a rendezvény fő szervezője adott lapunknak rövid összefoglalót:

▪ Ebben a tanévben tizenkettedik alkalommal rendezi meg iskolánk a Diákbiológus és -környezetvédő Napokat. Elkészült a program, igyekeztem olyan előadókat meghívni, akik a magyar tudományos élet legjelentősebb képviselői. Négy előadást szeretnék kiemelni. Hallhatunk majd arról, hogy miért kutatja az ember a vörös bolygót, az alsó agyi mechanizmusairól, a magyar lakosság genetikai strukturáltságáról, valamint a világ legmagasabb vulkánjáról Dél-Amerikában. A felsorolásból is látszik, hogy nem egyetlen témakör, hanem a biológia számos tudományága kerül bemutatásra. Természetesen emellett több érdekes kiállítás és bemutató is várja a diákokat.

Jelenleg a versenyzők regisztrálása zajlik. Két szekcióban mérhetik össze a tudásukat a diákok, a kör-

nyezetvédelmi szekció zsűrielnöke Dr. Hornyák Margit, a Széchenyi István Egyetem docense lesz, a hagyományos biológia szekciót Dr. Kovács Krisztina, a Kísérleti Orvostudományi Kutatóintézet kutató biológusa vezeti majd.

Szeretettel várunk minden versenyzőt és érdeklődőt. ■

2012/2013. évi versenyeredmények

OKTV-EREDMÉNYEK Matematikából továbbküldhető dolgozatot írt: Kiss Bálint József (12. a) – felkészítő: Kovácsné Németh Sarolta. Kémiából továbbküldhető eredményt ért el: Molnár Barnabás (12. a) – felkészítő: Horváth Zsuzsa. Biológiából a második fordulóra jutott: Barta Bálint (12. a), Hermann Enikő (13. c) – felkészítő: Medve Andrásné Papp Valéria, Dr. Sopowné Balogh Elvira. Filozófiából továbbküldhető dolgozatot írt: Szabó Airton Péter – felkészítő: Váróri Tímea.

ORSZÁGOS VERSENYEK Dusza Árpád Informatikai emlékverseny 2. hely: Pál Titanilla, Számadó Zsuzsanna, Vankó Dániel – felkészítők: Nagy Kálmán, Rajcsány Miklós. Dürer Kémiaverseny 9. hely: Hermann Enikő (13. c), Molnár Barnabás (12. a), Szemes András (10. a) – felkészítő: Horváth Zsuzsa. Az Arany Dániel Középiskolai Matematikaversenyen 2. fordulóra jutott: Major-Eisler Botond (10. a), Vankó Dániel, Wiszt Péter (9. a) – felkészítő: Horváth Zsuzsanna, Kovácsné Németh Sarolta. A Bolyai Matematikaversenyen 1. hely: Hadobás Zétény Zsombor, 2. Kovács Fanni, 3. Klemencz Veronika Kaludia (5. a), 1. hely: Hadobás Titanilla (6. a), 1. hely: Körösi-Fehér Bence, 2. hely: Balatoni Dalma, 3. hely: Balatoni Kinga (7. a), 1. hely: Szelőczei Dávid, 2. hely: Kovács Kinga, 3. hely: Réda Vince (8. a) – felkészítő: Csermák Júlia. A Savaria Országos Történelemversenyen továbbküldhető

dolgozatot írt: Kapás Panka, Veres Andrea (11. b), Szalai Dániel (10. d), Semperger Evelin (11. c) – felkészítő: Rácz László, Kolbert Erika, Érsek Erzsébet. Az Öveges József Matematika-fizika összetett csapatversenyen 21. hely – felkészítő: Németh Ildikó. A Ciao Beszéljünk olaszul versenyen 2. hely: Valics Máté (7. a) Glodánné Kovács Andrea. A Kölcsey feladatmegoldó versenyen 1. helyezést ért el: Hadobás Titanilla (6. a) – felkészítő: Farkas Noémi. A TUDOK döntőjébe jutott: Antal Dalma-Tóth Luca (10. a) – felkészítő: Horváth Zsuzsa, Váróri Tímea; Antalóczy Zsanna (12. a) – felkészítő: Nagy Tamás, (▶▶ 5.) A Mikola-fizika-verseny második fordulójába jutott: Major-Eisler Botond (10. a), Kámán András (10. b), Váradi Viktória (11. c) – felkészítő: Németh Ildikó. A Váci Mihály Angol Nyelvi Verseny első fordulójában 1. hely: Bátor Benedek, 3. hely: Balogh Márk (6. a) – felkészítő: Katonáné Téglás Zsuzsa. Az Országos német nyelvi verseny 1. fordulójába jutott: Lutring Erika, Makacsek Ágnes (7. a) – felkészítő: Katonáné Berki Ildikó; Horváth Gyöngyvér, Czilláhó Krisztina (8. a) – felkészítő: Schwarczingerne Fuchs Mónika.

MEGYEI EREDMÉNYEK A Bolyai matematikaverseny (csapat) 6. helyezést értek el: Körösi-Fehér Bence, Pintér András, Remete Csaba, Valics Máté, 5. hely: Balatoni Dalma, Balatoni Kinga, Luting Erika, Major-Eisler Emese (7. a), 6. hely: Pencs Attila, Réda Vince, Szelőczei Dávid, Széplaki Péter (8. a) – felkészítő: Csermák Júlia. Az Arany János irodalmi versenyen 3. hely: Tóth Luca (10. a) – felkészítő: Sipos Etelka. Az Implom József helyesírási verseny 3. helyezette: Novák Réka (12. c), 4. hely: Pataki Petra Gabriella – felkészítő: Fadilné Eizen Erika.

TERÜLETI EREDMÉNYEK A Bolyai anyanyelvi csapatverseny 2.

Az Öveges-verseny évről évre Tatára vonza a legnehezebb tantárgy rajongóit

FOTÓ: ADÁM ÁRPÁD

hely: 6. a csapata, 7., 10 és 12 helyek: 7. a csapatai, 7. és 16. helyek: a 8. a csapatai – felkészítők: Farkas Noémi, Dobrova Zita, Ogonovszkyné Tanczer Erzsébet. A Bolyai János matematikaverseny 4. hely: Hadobás Zétény (5. a), 9. hely: Hadobás Titanilla (6. a), 5. hely: Körösi-Fehér Bence (7. a), 3. hely: Szelőczei Dávid, 6. hely: Kovács Kinga (8. a) – felkészítő: Csermák Júlia, Dr. Máté Marianna. A Szép Magyar Beszéd verseny 2. helyezette: Hadobás Titanilla (6. a) – felkészítő: Farkas Noémi, 2. hely: Kancz Flóra – felkészítő: Ogonovszkyné Tanczer Erzsébet.

VÁROSÍ EREDMÉNYEK A Megszólal a képzelet meseíróverseny 2. hely: Hadobás Titanilla – felkészítő: Farkas Noémi. A „Négy elem meg én” környezetverseny 2. hely: Bárdosos zöldek csapata – Asztalos Tímea, Szelőczei Dávid, Széplaki Péter – felkészítő: Dr. Sopowné Balogh Elvira. A Bányász-hagyományörző verseny 5. helyezette: Antalóczy Zsanna, Pongrácz Dóra, Valentin Eszter (12. a) – felkészítő: Nagy Tamás.

Felvételünk az olvasási verseny hetedik csapatáról készült

A meghívón Hadobás Titanilla életfájlát látható

Maradandó emlék maradandó hétköznapiakra

A Bárdos jubileumi szalagavatója

Este tizenegy óraker a lelkes fiatalok még ráadást követeltek a zenekartól, az aulában végzős diákok és osztályfőnökeik ropták, a többször visszatapsolt zenekar fáradtan szabadkozott, a szervezőknek pedig alig volt szívük kimondani, hogy a szalagavató bálnak bizony vége van. – POHNER KATA ÍRÁSA

FEBRUÁR elsején került sor az iskola 25. szalagavatójára, melyet az idén is a Jászai Mari Színház – Népházban tartottunk meg. A műsor a jubileum ellenére majdnem a szokásos keretek között zajlott. A programban szerepelt versmondás, ünnepi beszéd, szalagok átadása, volt múltidéző képösszeállítás, és végül jöttek a táncok. A műsor, habár a tervhez képest több szempontból másként alakult, emlékezetes maradt, és a szalagavató bál a tavalyi jó példát követve valóban a végzősök ünnepe volt. Ebben az évben testközelből élhettem át a boldogságot, a feszültséget és a meghatódottságot, amit végzős diákársaim éreztek, ugyanis idén

is, hisz ezen az estén került sor több hónapnyi kemény munka eredményének bemutatására, valamint több év emlékeinek felidézésére. A táncok meglehetősen sokrétűek voltak. A bemutató egy angolkeringővel (12. d) kezdődött, egy vérpezsdítő latin táncokból kevert mixszel (12. a) folytatódott, ezt követte egy Michael Jackson számaiból összeállított koreográfia (13. c), végül a táncrendet palotással zárták (12. b). De ne siessünk ennyire előre, hisz a táncok csupán az este megkoronázásául szolgáltak.

Kezdetnek az énekkar csodálatos produkcióját emelném ki, melynek tagjai nemcsak jó hanggal, hanem – mint kiderült – megfelelő állóképességgel is rendelkeznek. Két fel lépésük között az ünnepi beszédeket és a szavakat is meghallgattuk – nem tagadom, ez improvizációs készségemnek volt köszönhető...

A beszédék Németh Ildikó tanárnőnek, a 12. a osztályfőnökének nagy hatású és nagy sikerű visszaemlékezésével, illetve intelmeivel kezdődtek. A tanárnő izgalommal és meghatottsággal küzdve is olyan gondolatokat fogalmazott meg, melyek elkísérhetik a ballagáson túl is a végzősöket. Utána következett a szalagra várók beszéde, amelyet idén Szigethy Ágnes és Papp Enikő tartott. Szavaikból sok érdekes és humoros információt tudhattunk meg a búcsúzó osztályokról, például azt, hogy a tizenkettedik ásk még alsós korukban elképesztő módon távolították el a címet a falról: célba dobva egy sonkás szendviccsel.

A műsorban emelkedett hangulatú szavak is voltak, Kempf Martina az alsóbb évfolyamok, Kiss Judit a végzősök képviseletében mondott verset. A versek megindítóak és alkalomhoz illőek voltak, így mély érzéseket keltettek bennünk: Horváth István verse a kudarcok elviselésére, Szilágyi Domokosé a hétköznapi élettel való szembenézésre készíthette fel az ünnepeket. ➔

Méltóságteljes pillanat a 12. d osztály keringőjében

RÉSZLET PAPP ENIKŐ ÉS SZIGETHY ÁGNES VÉGZŐS TANULÓK ÜNNEPI BESZÉDÉBŐL

A tavalyi év nemcsak a kampány élménye miatt volt izgalmas, hiszen előtte meg kellett szervezni a zöldnapot, amikor vicces történeteket adtunk elő a végzősöknek. Itt már a négy osztály igazi csapatként dolgozott együtt. Talán – ha mondhatok ilyet – ekkor lettünk igazi közösség. Persze voltak, akik már kicsi koruk óta ismerték egymást, együtt sportoltak, vagy együtt jártak zeneiskolába, esetleg más délutáni szakkörre, de sokan voltak, akik itt ismerték meg igazán az évfolyamot. Bizony kellett ez a nyolc, öt, illetve négy év ahhoz, hogy megismerjük egymást, barátokká váljunk, és segítsük egymást a felnőtté válás rögös útján. Ha nem is mindenkinek, de sokunknak ezek voltak a legjobb emlékek, a legjobb dolgok gimnáziumi életünk során.

Ahogy az itt szövéődött barátságokat, úgy az itt kialakult személyiségünket is próbára teszi majd az új környezet. Kiderül majd, hogy mennyire vagyunk felkészültek az új életre, új iskolára, új tanárookra és arra, hogy a saját lábunkon álljunk meg. Biztosak vagyunk abban, hogy mindaz, amit szüleinktől és tanárainktól eddig tanultunk, átségit majd

minket ezen a változásokon.

Az évek során sok nehézséggel kellett szembenéznünk, de mindig volt mellettünk

valaki. Ha tanulmányaink közben gondok merültek fel, ha valamiben tanácstalanok voltunk, vagy éppen csak pár jó szóra volt szükségünk, rájuk mindig számíthattunk. Most hát ideje köszönetet mondani azoknak, akik a nyolc, öt és négy év alatt egyengették utunkat. (...)

FOTÓ: NAGY TAMÁS

Latin kottélt mixelt a 12. a osztály

engem ért az a kiváltság, hogy én tölthettem be a narrátor szerepét. Bár eleinte visszakoztam a feladattól, később rájöttem, hogy ez megtisztelő és hasznos is számomra, hisz ötleteket meríthettem a saját szalagavatómra, amely a jövő évben kerül megrendezésre – remélem a Vértés Agorájában.

Természetesen nemcsak én voltam elfoglalva a készülődéssel, izgalommal, hanem a végzősök

A 12. b palotása zárta a táncrendet

RÉSZLET NÉMETH ILDIKÓ TANÁRNŐ ÜNNEPI BESZÉDÉBŐL

Bevallom, jólesett hallani, hogy mi, szaktanárok, osztályfőnökök is hozzájárultunk sikereitekhez, tőlünk is lehetett tanulni valamit. Biztosan rájöttetek már, hogy a tanár nem ellenség, legalábbis alapállapotban nem. Persze, ha gerjesztett állapotba hozzátok, bármi megtörténhet.

Kinek hosszú, kinek még hosszabb bárdosos pályafutása alatt bőven volt lehetősége tanulni. Tanáraitok igyekeztek felkelteni érdeklődésedet, felkészíteni benneteket az érettségire, gyakran akaratok ellenére is. Sokan szereztetek nyelvvizsgát, értettek el szép sikereket tanulmányi és sportversenyeken. Ezek a közös munkánk papírokkal igazolható eredményei.

Egyesek szerint az iskola inkább neveljen, mint oktasson. Én azt hiszem, elsődleges feladatunk mégis az, hogy a tudás megszerzésében segítségünk benneteket. Néhány percen belül feltűzzük nektek azt a szalagot, mely a jól végzett munka dicsérete. Ünneplünk benneteket, hogy eljutottatok ideig, és végzősként itt állhattok. Nagyon jó emlékezni arra, amikor kedvesek voltatok, ötletesek, vagy egymásnak segítettek. Ünnepljük a becsületes munkát, a kitartást és szorgalmat, a tiszteltetudó viselkedést, az őszinteséget. Csak az az ember lehet boldog, aki tiszta lelkiismerettel tér aludni esténként, mert mindent megtett, amit tehetett: a munkájában és az emberi kapcsolataiban. Akit saját szorgalma és szakértelme tett naggyá, nem pedig mások lekicsinylése. Mi nem arra a világra akartunk felkészíteni benneteket, ami körülvesz minket, hanem egy olyanra, amilyen világot szeretnénk.

Végezetül, kedves végzősök, hadd kívánjak nektek sok erőt a tanuláshoz az elkövetkezendő hónapokban. Jó barátokat, akikkel néha lazíthattok egy kicsit, szeretelmet, ami az égig emel. Türelemes és támogató szülőket, akiknek érdemes örömet okozni és olyan életet, amelyet érdemes élni.

A versek után került sor az énekkar második műsorszámára, majd megtörtént a szalagok feltűzése, amelynek ünnepélyes percei a felnőtté avattatás első lépései voltak. A hivatalos részt a Szózat zárta, és elkezdődött a táncokra való lázas készülődés. Közben a hagyományoknak megfelelően megnézhattuk az egyes osztályok összeállítását azokról az évekről, melyeket a gimnáziumunkban töltöttek. A már említett táncok a technikai bakik ellenére is nagy sikert arattak, a legszerencsésebbnek és legsikeresebbnek a 13. c osztály bizonyult, amelynek ötletes koreográfiáját semmi sem zavarta meg.

A szalagavató végeztével az iskola aulájában ismét vendégül látták a végzősöket és

két hozzátartozójukat egy remek vacsorára. A szép terítés és a finom fogások mindenkinek elnyerték a tetszését. Habár nem kóstolhattam meg a menüt, nővérem hosszas beszámolója és a vacsora dicsérete is elegendő volt ahhoz, hogy biztosra vegyem a sikert. A bál fergeteges hangulata pedig még napokig beszédtema volt mind a diákok között, mind a tanárban. Ám mindez nem történhetett volna meg a tizenegyedik évfolyam, osztályfőnökeik, a szervezőtanárok segítségével, akiknek köszönet jár a sok munkáért.

Mivel jövőre minket vár az ünnep, és feny-

get az érettségi, évfolyamtársaimmal együtt remélem, hogy a táncok, a filmek, a beszédek, a műsor összeállításában leszünk olyan ügyesek, mint elődeink. És azt is remélem, hogy a lelkesedésünk nekünk is kitart az este legvégéig, hiszen már látjuk, ez az ideai bál igazán jó buli volt! ■

Országszerte képviseltette magát a Bárdos a TUDOK diákkonferenciákon

Ahogy már évek óta, úgy idén is megrendezik a Tudományos Diákkörök Országos Konferenciáját, a TUDOK-ot. Szerencsére ebben az évben is akadt jó pár lelkes bárdosos, aki előadásával képviselte iskolánkat a selejtezőkön.

A hagyományokkal szakítva a verseny ebben az évben már szekciókra bontva zajlott, ezért külön helyre kellett utaznia az élet- és környezettudomány, a műszaki és reáltudomány és a humán és társadalomtudomány területén versenyzőknek. A vajdasági és erdélyi diákok számára a mozgalom külön elődöntőket szervezett, és az ott továbbjutók versenyzetethetik majd előadásukat a többi magyarországi döntőssel március 22–23-án a Bárdosban.

Beszélgetve a többi versenyzővel kijelenthetem, hogy mind a három helyszínen a vendéglátók magasra tették a mércét. Először az élet- és környezettudományi elődöntő került megrendezésre január 18–19-én Szegeden. Az indulók között voltak az iskolából May Judit és a Czervekon Fanni a 10. ából, Auer Vivien, Körtvélyfáy Eszter és Huber Annamária a 11. ából. Kísérőtanárunk Medve Andrásné Papp Valéria volt, aki végig bátorította őket, és tartotta bennük a lelket. Első nap került sorra a két tizedikes lány Kőbe zárt élet című előadásukkal és Körtvélyfáy Eszter is Állatok tanulása című előadásával. Mindhármuk jól szerepelt, korreferátumaikat iskolatársaik is megnézték, és drukoltak nekik. Másnap elsőként adott elő Huber Annamária az autizmusról, majd később Auer Vivien a skizofréniáról. Eredményhirdetés zárta a kétnapos programot, sajnos egyikőjük sem jutott tovább, de tapasztalatokkal gazdagodtak, és jövőre még lesz alkalmuk a

Pécsi résztvevőink az eredményhirdetésre várnak

Bárdost képviselve újra elindulni a versenyen. Másodiknak február 1–2-án a műszaki és reáltudományi elődöntőt rendezték meg Sopronban. Itt Antal Dalma és Tóth Luca képviselte iskolánkat, akiknek geokémia–geológia témában készített előadásuk A vértesszőlősi mészkőformáció pleisztocén kori rétegének geokémiai vizsgálata címet viselte. A lányokat osztályfőnökük, Horváth Zsuzsa tanárnő kísérte, és kitartó munkájuk gyümölcseként a második helyen jutottak tovább a döntőbe.

Utoljára került megrendezésre a humán és társadalomtudományi elődöntő Pécsen, február 8–9-én, amelyre Gacsályi Adrienn (11. a), Antalóczy Zsanna, Tóth András és én (12. a) mentünk a Bárdosból Dobrova Zita tanárnő és Nagy Tamás igazgatóhelyettes úr kíséretében. Már az utazás élmény volt, s az ottani légkör, vendégszeretet csak tetőzte a dolgokat. Az első napra Tóth András volt beosztva a Don-kanyar tatabányai áldozatairól szóló előadásával. Ezután szabad program volt a vacsora előtt, amely legfőképp az előadások csiszolásával, tanulgatásával telt. Másnap reggel elváltak útjaink, ugyanis mind a hárman külön szekcióba kerültünk, sajnos így nem is láttuk egymás szereplését. Gacsályi Adrienn előadása a tatabányai nyelvhasználatról szólt, az enyém pedig a paraboláról a filmművészetben. (►► 14–16.) A programot itt is az eredményhirdetés zár-

MEDVÉNÉ PAPP VALÉRIA FELVÉTELE

Versenyzőink taktikai értekezlete Szegeden a szekciók kezdete előtt

ta. Antalóczy Zsanna tatabányai nőkről szóló előadásával megérdemelten jutott a döntőbe.

A szoros programba minden helyszínen belefért egy kis városnézés és kikapcsolódás, ezáltal a verseny tapasztalatai mellett maradandó élményeket szerezhettünk. Mivel a döntő a Bárdosban lesz, minden érdeklődőnek alkalma nyílik a továbbjutott előadások megtekintésére, mindenkit szeretettel várnak a szervezők.

SZIGETHY ÁGNES

Azért a büfé jó volt...

Egy felejthető farsang történései

Február tizenötödikén rendeztük meg iskolánkban az idei farsangot. Az ebédlő a büfének, az aula bulinak, az énektér pedig a teaháznak adott helyet. Egy probléma volt csak: szinte üresek maradtak.

Már délután megindult a készülődés, az önkéntesek lázasan díszítettek, a zenészek pedig izgatottan hangolták hangszereiket. Az energia viszont részben kárba veszett: feleannyian sem voltak ott este, mint amennyire számítottunk. Tisztelet a kivételnek, hiszen a legkitartóbb kisebbek (talán tizenöten is voltak) egészen kilencig becsületesen végigtáncolták a bulit, a DJ pedig úgyszintén szorgalmasan szolgáltatva a zenét a buli végéig. A tizenkettedik dések eközben egy remek kis büfében várták (volna) a vendégeket az ebédlőben. Persze ebben is volt jó, mert mi, akik ott voltunk, jobbnál jobb sütitőből és nasikból válogathattunk kedvünkre.

A kicsik lelkesedését pedig az is dicséri, hogy a felvonuláson ötletes, szebbnél szebb jelmezekben gyönyörködhattunk, bár először meglehetősen furcsának tűnt, hogy lépten-nyomon egy hercegnőbe botlunk, vagy éppenséggel Darth Vader készségesen nyitja ki előttünk a mosdóját.

Aki viszont inkább egy kis nyugalomra vagy csendesebb környezetre vágyott, annak az alagsorban berendezett teaház volt az ideális választás. Az asztalkákon lobogó mécsesek lángja és a plafonról lelógó égősor fénye kellemes hangulatot teremtettek a teremben, amely ettől jobban hasonlított egy kisebb fesztiválra. A felszolgált tea nagyban hozzájárult a meghitt légkörhöz, a zenét pedig a már jól ismert 42-es zenekar szolgáltatta, Márk egész este fáradhatatlanul énekelte a jobbnál jobb slágereket. A négy-öt érdeklődőnek. Nem hivatalosan egy alkalmi mini tetoválásos is nyílt a műsor alatt, ahol a gyertyafény ellenére ragyogó – és természetesen csak ideiglenes – alkotások születtek.

Mindenki – legalábbis az a kevéske ember, aki jelen volt – nagyon jól érezte magát, azonban egy idő után aggodalomra adott okot, hogy az aulában már alig találtak maguknak táncpartnert a fiúk, és a tea is lassacskán elfogyott. Így a zenekar a teaházban eljátszotta utolsó számát,

FOTÓ: DOBROVA ZITA

Kevesen öltöztek be, még kevesebben tapsoltak érte

az aulában szintén az utolsó tánc végéhez értek, és a kellemesen fáradt diákok és tanárok egyaránt hazaindultak.

Kellemes meglepetés volt azonban, hogy akik végig kitartottak, azok szívesen maradtak ott segíteni, elpakolni, viaszot súrolni és függönyt csipetenni. Köszönjük mindenkinek, aki segített, és azoknak is, akik csak a pusztá jelenlétükkel jobbat tettek az idei farsangot.

A kérdés persze adott: mi lesz jövőre? Lassan mindent hagyunk kicsúszni a kezünk közül: évről évre egyre rövidebb a filmmaraton, tizenhat helyett most már csak tízórás a focibajnokság, egyre kevesebb a program. Sajnálom, de eszembe jut a közhelyes graffit: „Érdeklődés hiányában a holnap elmarad!”

SZOLNOKI MINNA

Olvass velünk, olvass többet!

Februárban elkezdődött a Komárom-Esztergom Megye József Attila Könyvtárának szervezésében egy rendhagyó irodalomórákat felvonultató órasorozat. Gyüszti Lászlónak, a könyvtár igazgatóhelyettesének szervezésében először Turczy István költő látogatott el iskolánkba (▶) a költőről irodalmi összeállítást közlünk a 7–8. oldalon), majd Kulin Ferenc professzor úr tartott nálunk előadást.

Az izgalmas, személyes hangú nyitóelőadás az „Olvass velünk, olvass többet” címhez méltóan kedvesítő volt. A mozgalom láthatóan nyitott kapukat döntött nálunk egyébként, hiszen a könyvtár teljesen megtelt. Persze nemcsak ültünk, és hallgattunk, mert Turczy István kérdéseire mindenki szívesen válaszolt (és nemcsak a jó válaszáért járó ajándékok miatt), mindenkinek a véleménye fontos volt, minden válasz értékesnek bizonyult. Az alapoknál kezdünk, azt kellett összeírunk,

mi jut eszünkbe az irodalom szóról, majd azon kellett gondolkodnunk, hogy mely könyvek érték el a legnagyobb példányszámot a világon. Az olvasási szokásokról, a sikerkönyvektől jutottunk el az európai kultúra két alapvető tartópillérére, a Biblia történeteire és Homérosz eposzaira. Eközben a költő néhány igencsak furcsa versébe is belehallgathattunk, és a személyes hangvételnek megfelelően ezek keletkezési körülményeiről, ihletéséről is hallhattunk történeteket (ilyen volt

például a szívügyek miatt faképnél hagyott matekérettségi törtéje).

Esélyünk sem volt unatkozni vagy elbambulni. Rengeteg gondolat került napvilágra a gyorsan elillanó ötven perc alatt, és a kellemes, érdekes hangulatnak köszönhetően úgy mentünk haza, hogy kíváncsian vártuk a folytatást. Erre került sor február 21-én, mikor a korábbi tapasztalatokból tanulva már az ebédlőben tartott előadást Kulin Ferenc professzor úr a felvilágosodásról, illetve elsősorban a Bánk bánról. Nehéz volt bő

Az olvasásnépszerűsítő program folytatását a szervezők a következő témákkal tervezik:

■ 2013. március 20.: a márciusi ifjak és a dicsőséges forradalom megjelenése a magyar irodalomban akkor és napjainkban. (Előadó: Turczy István)

■ 2013. április: József Attila és a magyar költészet a XX. században. 1. rész. A Nyugat és nemzedékei (Előadó: Tverdota György)

■ 2013. május: József Attila és a magyar költészet a XX. században. 2. rész. Az 1930-as évek és a háború hatása a magyar irodalmi életben. (Előadó: Turczy István)

■ 2013 tavaszán még: népi költészet, népszokások – előtérben a télbúcsúztatás (tervezett előadó: dr. Kemecsi Lajos néprajzkutató)

■ 2013. szeptember: Janus Pannonius és a középkori magyar irodalom. (Előadó: Turczy István)

■ 2013. október: a magyar irodalom a polgárosodás útján: a XVIII. század vége és a XIX. század első fele (Előadó: Kulin Ferenc)

■ 2013. november: Hogyan juthatunk fel a Parnasszusra? – befejező, összegző előadás, foglalkozás. Zenés, irodalmi „táborzárás” Turczy Istvánnal, Kálloy Molnár Péterrel és Hrutka Róberttel.

A könyvtár teljesen megtelt irodalomfanokkal, és Turczy István gondolatai mindenkit magával ragadtak

egy tanóra alatt összefoglalni a művel kapcsolatos tudnivalókat, de sikerült a korszakot és Katona művét ilyen rövid idő alatt is közelebb hoznia a diákokhoz.

Az irodalmi időutazás következő állomása a Pilvax kávéházról szól március 20-án.

TAMÁS BOGLÁRKA

À LA BÁRDOS A Bárdos László Gimnázium élménymagazinja. Megjelenik ötször egy tanévben. XXV. évfolyam, 2013. húsvét hava. Lapszerkesztők: Antalóczy Zsanna, Szolnoki Minna. Munkatársak: Makszim Soma fotóriporter, Barkaszi Gabriella, Lázár Kata, Szigethy Ágnes. Olvasószerkesztő: Sipos Etelka. Felelős szerkesztő: Dobrova Zita. Technikai szerkesztő: Nagy Tamás. Felelős kiadó: Pleier Tamás igazgató. A lap címe: Bárdos László Gimnázium, 2800 Tatabánya, Gál István-lakótelep 701. Tel.: 34/339-571, e-mail: nohab008@freemail.hu, dzit@vipmail.hu – Nyomtatta a Media-Press Kft. 250 példányban. A címlapon Nagy Tamás felvételén a 13. c tánc látható.

„Az írás a halandók bosszúja”

Íróportré a sokszínűség költőbajnokáról, Turczi Istvánról

Turczi István író, költő, műfordító, szerkesztő, művelődésszervező, irodalomtudós, műsorvezető. Többek közt volt a Művelődési Minisztérium munkatársa, a Kilátó című folyóirat szerkesztője, a Bartók Rádió Muzsikáló reggel műsorvezetője és a Playboy főszerkesztője. Jelenleg a Parnasszus című irodalmi folyóirat főszerkesztője, a Magyar Írószövetség Költői Szakszervezetének főtitkára. Olyan díjak birtokosa, mint a József Attila-díj és a Magyar Köztársaság Babérkoszorúja. – LÁZAR KATA összeállítása

„Egy kis szobor tűnik fel az idő körengetegében”

Turczi István 1957-ben született Tatán. Szülővárosához köthető a *Deodatus. A férfi és a város tört. én. elme* című verseskötete, melyben versek, naplórészletek, fiktív szövegek ismertetik meg velünk a várost, s annak keletkezéstörténetét. A középiskola elvégzése után az ELTE magyar–angol–finnugor szakán végzett, s szerzett bölcsészdoktori diplomát.

Első verseit a Jelenlét című folyóirat közölte, majd novellái is megjelentek az Állóháború című antológiában. Életrajzában mehökkentő adatokat is találunk: dolgozott éjszakai portásként, talajminta-vételezőként és gépkocsivezetőként is. „Két évig nem vettem föl az egyetemre, link pali voltam. Anyám mondta, akkor dolgoznom kell. A tatai Kristály Szállóban lettem portás (...) Mit csinálhat nyugodtan a portás éjszaka? Olvashat. Tudom, alhat is. Bűn és bűnhődés hétfő, A Karamazov testvérek kedd, szerda, csütörtök.” (VAMOS MIKLÓS)

Vers FC: a kezdő tizenegy

(RÉSZLET)

Velük nőttem fel ragaszkodásban,
buta gyűlöletben,

Ők az én örök és megbonthatatlan kezdő tizenegyem.

A kapuban Balassi Bálint a védőket
egyre hajtja-űzi,
Az ellenfél skalpját békeidőben büszke
zászlajára tűzi.

Arany söpröget; mindig megfelelő
poszton áll,
Higgadtsága okát fedje mély
balladai homály.

Előtte Ady és Petőfi, ki más, a két
szélsőhátvéd,
S ha bármelyikük netán (kizárt!) apróbb
hibát vét,

A védelem tengelyében ott süvölt

rettenetes Milán,
Mellette füstbe ment terv átjutni
a tűfokán.

A középpályás sor rég összeszokott,
harcedzett triász:
A két Mihály mellett megvillan vitézül
a titkos ász,

Berzsenyi, ki „sok Charybdis közt,
sok ezer veszélyben”
Termetéhez képest fürgén osztogat
s ez nem kis érdem.

Csatárokról jót vagy semmit:
ők az aranylábú gyerekek,
Nyugatos iskolán nevelkedett csillagok,
vita itt nem lehet.

Babits a kapitány, gólzsák és kiművelt
labdafenómén,
Ily' kevés születik e zuhanáshoz szokott
szürke sártekén.

Jobbszélen Kosztolányi dekázik s rúg
számolatlan gólokat;
Kedvére cselezget, trükköz, több stílust
váltogat.

A két mesternek középen büszke
franzstadti géniusz segít,
Egy fejesgólért cserébe adná bőrkötés
nélküli Összesverseit.

Vagy álom ez, vagy film, kinn vannak
mind a zöld gyepen,
Együtt a sosem-volt-nagy-csapat,
az egyszeri, a végtelen.

Labdába persze más is rúg, jól tudom,
e kávéházi szegleten,
Mert itt irtam ezt a verset,
a Vian nevű zajos, pesti mű helyen,

(de ne tovább: a többi már úgyis futball-
és verstörténelem.)

„A bölcsész az egy külön állatfaj”

A Parnasszus folyóirat kiadása mellett műfordításokat végez, kiállítás-megnyitókat, könyvbemutatókat és rendhagyó irodalomórákat is szervez. Mindemellett még szerkeszt is, többek között Vajda János válogatott kötetét és Az év műfordításait, antológiákat.

Bevallása szerint kedvenc műfaja a vers. Olyan kötetek jelentek meg, mint például a *Segédműzsák fekete lakkcipőben*, *A nők és a költészet*, *sms 66 kortárs költőnek – el nem küldött versek*, *Áthalások*, *Erotikon*.

Eddigi négy regénye közül talán a legismertebb a *Mennyei egyetem*. A könyv saját egyetemi éveinek élményeiről számol be, kissé

A KÉP FORRÁSA: INTERNET

humorosan és ironikusan. A regényt alkotó novellák füzérré állnak össze, bemutatva a jellegzetes bölcsészéletmód napjait.

„Pedig amikor olvastuk, határozottan emlékszünk, még élveztük is a váratlan fordulatokat, nyelvi és formai leleményeket, élveztük, hogy NEM ÉRTÜNK MINDENT, CSAK SEJTJÜK, hogy belül, legbelül játszódnak le a történések, és amikor megfjettük egy-egy kép vagy gondolat titkát, boldog bizsergés hatolt be szürkeállományunk legintimebb zónáiba, s elégedettségtől teljes szívvel nyúltunk a következő modern regény után.” (MENNYEI EGYETEM)

„A jelenlét embere ő, korunk hőse”

Habár egyre kevesebb a pályakezdő fiatal, a Parnasszus folyamatosan közli a verseiket, s ebben nagy szerepe van Turczi segítőkészségének és menedzselésének: „Ők is kizorított helyzetben vannak, akárcsak én voltam a kezdet kezdetén. Néha terelgetem őket, hogy ne a könnyebb ellenállás irányába menjenek, hogy megmaradjanak a pályán.” A lap két vezérszála a *Centrum*, melyben kortárs művészekről olvashatunk, a *Revidius*, ahol lezárt életműveket ismerhetünk meg, valamint az *Átjárás* című műfordító blokk. A „p” betű erős hatást gyakorol munkásságára: a Parnasszus mellett a *Playboy* főszerkesztője is volt, nem lepődünk meg azon, hogy műveiben gyakran központi szerepet kapnak a nők, az erotika is. Olyan lapok munkatársa is volt, mint az *Új Forrás*, az *Élet és Irodalom*, a *Kortárs* és a *Nagyvilág*.

Az Írás nevű isten

Még tíz lépés, még kilenc, még nyolc,
hét, szigorú ütemet
tart a vér, szűkül a szem, három,
kettő, egy és kész ez a vers
is. Itt van. Semmi sem indult belőle
útra még. A tekintet
zártkertjében hűsöl, sütkérezik.

Hosszabb és rövid sorai
egymáson lassan átringanak. Azzal
áltat, hogy fénylik,
pedig csak önmagának sugárik.
Bármilyen alakot ölt,
bármilyen színt, a legszebbnek látod.

Minden szava
selyemlétrán kúszik felfelé, föléd.

Az érintés tiltva van.
Semmi közöd hozzá. A tiéd. Birtokos
vagy és kismizett.
Ha véletlenül megtartanál egy darabot
belőle magadban,
még ne tedd. Annál erősebb vagy, minél
elvezettebb.

Vágy sincs rá, egyszerűen így alakult.
Sehol világ, csak belül,
mondod (idézed), mintha
nyomatékosítani akarnád, hogy
visszatértél önmagadhoz. Ennél nehezebb
az sem lenne, ha
az elszakadást gyakorolnád. Például
a csendet, ami az Írás
nevű isten végső érvelése.

„Nem múlhat el nap írás nélkül”

Az a költő, aki szabadidejében egyébként a labdarúgó-szövetség fegyelmi bizottsági tagja és a Magyar Madagaszkári Társaság alapítója, rendkívüli munkakedvvel, rendkívül sokfélélt ír. Az életrajzot, pályaképet megfigyelve láthatjuk, hogy Turczy terjedelmes életművet halmozott fel. Több mint tíz verseskötete jelent meg eddig, valamint rádiójátékokat és drámákat is jegyez.

Kabdebó Lóránt *Rögeszmerend* címmel írt róla kismonográfiát, de magáénak tudhatja a varsói költészeti fesztivál díját is. Költészetére leginkább Radnóti Miklós, Vas István és Juhász Ferenc gyakorolt hatást, de műveiben jelen van a hagyománytisztelet és a modernség is. Olykor Pilinszky hangját halljuk a kötetekből, olykor szinte Villonét, a posztmodern játék mellett megjelenik az elhallgatás költészete, és a könnyedségtől a megrendültségig vezethetnek a költemények, ha az Izrael-versekkel is megismerkedünk.

A történet vége

*Ne mondd nekem hogy mindennek vége
ha összetorlódtak pillantásaink:
úgyis tudom
mindent tudok
mint uborka a dunsztosüvegben*

*engedj szívkamrád legkisebb zugában
engedelmesen meglapulni
ne mondd nekem hogy képlékeny vagyok
testem vonalán törési kényszer a görbület
sejtelveim lassan beigazolódnak
bomlani kezd körülöttünk a fény
a homály bársonya irgalmatlanul
védtelen tarkómnak simul
homlokomat a félelem bűvópatakjai
növekvő iramban át- meg átszelik
már épp hajolnék türelmedért
mikor szemedben balta villan
nyakszirtemig ívelő suhanás:
tenyeredbe hullanak hűtlenségeim
hol vagyok? a csobogás?
és te? mióta?
emlékeink leplén fekszem kiterítve
nyelvemen csak felboncolt szavak
történetünk kitakart tetemei*

„Csak az ember olvas”

Márai Sándor általam címnek választott gondolata ma már szinte provokációnak hat. Tény, hogy manapság már a fiatalok nem szeretnek annyit olvasni, mint régen, ehelyett az internetet böngészik egész nap, vagy a barátikkal lógnak valamerre. Talán ez is az egyik oka annak, hogy a kötelezőket ma már alig olvassák el teljesen, vagy csak nagy nehézségek árán, ugyanis a diákok nem tudnak, vagy – félő – nem is hajlandóak rá időt szakítani.

AZONBAN legtöbbször, ha megkérdeznék valakit, hogy miért nem olvassa el, akkor általában a válasz az, hogy túlságosan régiek. És ez persze így igaz. A legtöbb kötelező olvasmány évszázadokkal ezelőtt íródott, amikor a stílus és az érdeklődés is teljesen más volt, mint ma. Ez teszi őket nehezzé, de persze szép kihívás is veretes szövegben örök emberi tartalmat keresni. A kötelezők kiválasztása mégis nagy vitatéma az irodalomtanárok között. A világ percről percre változik, az egyetlen biztos pont lassan az, hogy nyolcadikban mindenki Nyilas Misiért aggódik. Az új Nattól sokan várták, hogy valóban igazodjék a változó világhoz. Ahogy például a történelemtanítás elmozdult a kortárs

problémák felé, sokan azt akarták, hogy újítsák meg a kötelezők listáját, és a tananyagtartalmak legyenek ebben is modernebbek. Emellett pedig korosztálynak megfelelőek is, hiszen egy tizenkét éves gyerek hogyan érthetné még meg az Egri csillagokat hatodikban? Az óvatos duhajok kompromisszumokat ajánlanak fel a tanulóknak: a kötelező kötelezők mellé olyan listát adnak, melyen kortárs szerzők, az irodalom háttérületeire sorolt műfajok vagy sikerkönyvek is szerepelnek. Általános tapasztalat az, hogy az olvasás nehézségeivel könnyebben megbirkóznak, akik nem Homérosszal kezdik. Gyakran ajánlják például olvasáskutatók a Harry Pottert, sőt az Alkonyatot, ugyanis ezek a mai sikerkönyvek, amelyeket általában tényleg mindenki ismer vagy szeret, alkalmasak lehetnek arra, hogy az ezeket olvasó fiatal továbbléphessen a témát, hősokeket, problémákat továbbgondolva a magasabb irodalom felé.

Szerintem nem lenne rossz ötlet órán megvizsgálni a mai regényeket, hogy azok, akik már olvasták, több értékét is meglássák annak, ami tényleg érdekli őket. Nem mellesleg így az órák is könnyebben haladnának, mert nemcsak a tanár hozakodna elő a saját elméleteivel vagy könyvből vett gondolatokkal, hanem a fiatalok is.

Am az a gond, hogy a mostani olvasmányok egy-egy korhoz tartoznak, mint például az Arany virágcserep a romantika korához. Így pedig nem lehet őket elhagyni, lecserélni, és hogyha jobban belegondol az ember, nem is kell, ugyanis ezek is érdekesek és izgalmasak, ha tényleg odafigyel az olvasó.

De ezt sokan nem így látják, ugyanis csak a rosszat hallották róla. Emellett pedig diákok érdeklődését egyszerűen nem keltik fel a régi, érthetetlen könyvek, pedig a tanárok meg tudnák tenni, hogy ha nem is sok, de legalább egy pár emberrel többnek a figyelmét ráirányítsák ezekre az olvasmányokra. Hogyan? Egész egyszerűen, elmondják a rövid tartalmát, kivétel a végét, a lényegét, megismertetik valamennyire a diákokkal a szereplőket, majd pedig az egésznek a első értékeit mondják el úgy, hogy azt élvezni lehessen. Ha már van

„A sok bolond olvasásnak ez lett a vége: elvette az eszedet!”

Ebben az évben az iskola a diákok buzdítására olvasási programokat szervezett. Ezek között szerepelt a hagyományosnak tekinthető „Olvasni jó!” vetélkedő is. Ötö-

NAGY TAMÁS FELVÉTELE AZ OLVASÓVERSENYEN KÉSZÜLT, ELŐTÉRBE A GYŐZTES CSAPAT

diktól a végzős évfolyamon át minden osztály összemérheti tudását ezen a vetélkedőn az adott félévben kijelölt könyvből. Ez év novemberében Mark Twain Koldus és királyfija volt a „kötelező” olvasmány. A háromfős csapatok megtöltötték egy osztálytermet: harminchárom diák várta nagy izgalomban a különböző feladatokat. A versenynek vannak olyan résztvevői, akik az utóbbi évek minden ilyen megmérettésén ott voltak, a rutinnak köszönhetően képviselték sikeresen iskolánkat a komáromi Jókai-versenyen is. Im máron negyedik alkalommal nyert a Tamás kocsmája nevű összeállítás: VALENTIN ESZTER, PONGRÁCZ DÓRA és ANTALÓCZY ZSANNA. Szerencsére a nyomukba szegődtek fiatal tehetségek is, a kisgimnazisták legjobbjaiktól, a Harmadik nevű csapattól remélhetjük, hogy az idén ballagó 12. ásoktól átveszik a stafétát.

ANTALÓCZY ZSANNA

egy ember, akinek tetszik, és úgy is adja át, hogy milyen jó volt, akkor mások rögtön arra gondolnak, hogy ezt nekik is ki kell próbálni, azaz el kell olvasni.

FIERPASZ KITTÍ

Kun Béla elrepült – Víz Kornél kedveli ezt

Töröcsik Franciska, a világszép ötödéves főiskolai hallgató kétórás kísérletét látjuk, amelyben a megálátások hatására felismeri magában a gyilkost. Róla bizonyosan hallani fogunk még...

Keserédes Anna a Népházban

Úgy látszik, a 21. század mániája a modernizálás, amely néhány éve erre fele még gyerekcipőben járt. Évről évre álmodnak színpadra mára már klasszikusnak számító műveket modern formában – több-kevesebb sikerrel. Jó példa erre Alföldi Róbert botrányt keltő Tragédiája, mely sok néző és kritikus szerint hű a címéhez, másokhoz viszont közel áll a darab. (▶ 10.) De ide sorolható a Tatabányán bemutatott Édes Anna is Závada Pál adaptációjában és Hargitai Iván rendezésében, amelyben a Kosztolányi Dezső alakjával összekapcsolt „homo aestheticus” jelentése érvényét veszti, és egy merőben más, szabadon és egyszerűbben értelmezett művet kapunk. Ízlések és pofonok...

MEGBUKOTT a Tanácsköztársaság, Kun Béla elrepült, a románok megszállták az ország nagy részét és Budapestet. A darab kezdetének a kivitelezése valami újat mutatott a közönségnek. A menekülő Kun Bélát figyelő embereket felső kameraállásból mutatták egy vásznon a háttérben, azt az érzést keltve, mint ha a néző is a bukott Tanácsköztársaság egykori vezetőjével ülne egy gépen. A későbbiekben ennek a kamerás megoldásnak nem lett volna nélkülözhetetlen szerepe, mégis alkalmazták, ami egyes jelenetknél sokszor kimondottan zavaróan hatott, néha kimondottan komikussá tett fontos mozzanatokot.

Az egész darab – az utcai és a házon belüli jeleneteket is beleértve – egy amfiteátrum-

www.blg.sulinet.hu

hoz hasonló építményen játszódtott. Ez a megoldás többletjelentéssel bírhat, hisz Shakespeare is megmondta: „színház az egész világ” és a Víz család Annával együtt színész 1919-ben, mivel más arcukat mutatják a külvilágnak, mint akik valójában. Másrészt tárgyalóterem lépcsőzetes kialakításához is hasonlított a díszlet, melyben néhány – a narrátor hálátlanszerepére kényszerített – szereplő valóban mintha a tanúk padjáról értékelte volna a történeteket.

A modern darabok átka, hogy az eredeti művek kedvelőiben mindig megölnék valamit. Az ellentétek azok, amikkel nem tudnak kibékülni. A történet szerint 1919-et írunk, és a könyvhöz hű szöveget használták fel narrációkkal együtt a darabban, azonban Víz a román csapatok betörésekor a laptopján dolgozott, Báthory, a kéményseprő munka után farmerben és pólóban látta vendégül Annát, a cselédlány melegítőben takarított, az iPodját hallgatta, és egy vasalóval gyilkolta meg munkaadóit.

Viszont természetesen sok dolgot meg is tartott az átdolgozás az eredeti műből. Az előadás hangsúlyozta Anna és Moviszter doktor értékember szerepét, élethűen ábrázolták Anna zavarodott viselkedését a gyilkosság után, és nem utolsósorban megjelenítették a kosztolányi írói közbeszólást Anna tárgyalásán.

A Vízynét alakító Kerekes Éva tulajdon-

Stábilista

Édes Anna	TÖRÖCSIK FRANCISKA
Vízyné	KEREKES ÉVA
Víz Kornél	CSANKÓ ZOLTÁN
Moviszter	HONTI GYÖRGY
Moviszterné	MAJOR MELINDA
Tatár Gábor	VÍZKELETI SZOLT
Tatárné	PÁLFI KATA
Báthory, a kéményseprő	VARGA ZOLTÁN
Ficsor házmester	VÉGH PÉTER
Patikárius Jancsi	NAGYHEGYESI ZOLTÁN
Etel	TÓTH RITA
Stefi	MOLNÁR MARIANN
Szereplők	BISCHOF ILDIKÓ KOVÁCS OLIVÉR NAGY LEVENTE
adaptáció	ZÁVADA PÁL
díszlettervező	CZIEGLER BALÁZS
jelmeztervező	KÁRPÁTI ENIKÓ
dramaturg	LŐKÖS ILDIKÓ
sűgő	DOBOS ERIKA
ügyelő	SZABÓ GÁBOR
rendezőasszisztens	BISCHOF ILDIKÓ
rendező	HARGITAI IVÁN

képpen főszereplővé válik a történetben, de nem tudta átadni a könyvben olyan jól megalkotott karakter belső vívódásait, a lányát elvesztő, szeretet nélküli asszony szerepét, helyette egy hisztérikus és kiszámíthatatlan Angélat láthattunk. A mellette a színpadon is háttérbe szoruló Töröcsik Franciska Édes Annája sem a könyvből ismert karakter. Ott érhetőbbnek tartjuk, hogy nem hagyja ott Vízynéket, és érthetlenebbnek a gyilkosságot, itt mintha mindez megfordulna. A mellékszereplők az említett narratori szerep mellett talán egy-egy pillanatra válnak csak valódi karakterekké.

A darab vegyes érzéseket váltott ki a nézőkből. Az értékelés nagyban függött attól, hogy ismerte-e a néző a

regényt, mielőtt az adaptációt megnézte volna. Voltak, akik szerint nem volt méltó Kosztolányihoz, de akadtak olyanok is, akik a végletekig imádták, és katarzisként élték meg a befejezést. Csizmadia Edina (11. c) az utóbbi csoporthoz tartozott. „Szerintem az előadás azért volt jó, mert bővelkedett izgalomban. Olyan életszagú volt, mert valóban így bánnak az emberekkel, és a társadalmi különbségek is nagyon megmutakoztak a darabban. Nem utolsósorban: az ember bele tudta élni magát az egyes szereplők helyzetébe.”

Az évek múlásával lassan feledésbe merül a régi színházi rendezés, és a helyét átveszik az új, modern darabok. Hisz a mai világban erre van nagyobb igény. ANTALÓCZY ZSANNA

ÉDES ANNA HÁZHÓZ JÖN

A napokban láthattuk az Édes Anna című előadást a Jászai Mari Színház–Népházban. Ezt követően a Kontraszt Műhely tagja, Kovács Zoltán ellátogatott iskolánkba, hogy segítsen játékos formában feldolgozni velünk ezt az igen modern darabot. A Kontraszt Műhely drámatanárokból álló egyesület, amely 2006 óta folyamatosan dolgozik gyerekekkel és fiatalokkal. Megalakulásuk óta pedagógiai, nevelési módszereket és programokat dolgoznak ki, és ezeket alkalmazzák a hatékony, gyermekközpontú, személyiségfejlesztést középpontba helyező nevelésben. A színházi, művészeti nevelési technikákat és formákat ötvözik az alternatív pedagógiai irányzatok több elemével, és ennek eredményeképpen izgalmas foglalkozásokat, színházi nevelési programokat hoznak létre.

A nem megszokott eszközökkel dolgozó színházi előadás után számomra nagy könyvnyeltség volt, hogy valakivel beszélgettünk a darabról, a cselekmény mélyebb megérté-

séhez pedig nagy segítség volt, hogy játékos formában elevenítettük fel, hogy mit is láttunk. Beszéltünk többek között a darab túlzott modernségéről. Mindenkinek kedve támadt a közös munkához, és szívesen mondta el a véleményét. Az ilyen foglalkozásokon általában egy körben ülünk, hogy megteremtjük magunk között azt a közeget, amibe mindenki beletartozik, tehát senkit sem hagyunk ki a „játékból”. Különböző korosztályból voltunk a foglalkozáson, voltak még most érkezett kilencedikesek, voltak, akik már végzősként koptatták a Bárdos padjait. Én úgy vettem észre, hogy a legtöbben örültek annak, hogy elmondhatták véleményüket, és kicsit a rendező szerepébe bújhattak. Sajnos kevés fiatal érdeklődik a színház világa iránt, de akik nem mennek színházba, nem is tudhatják meg, mi is az igazi színházi varázs titka... Mindenki nagyon várja a következő előadást, és reméljük, rendszeresebben fognak ellátogatni hozzánk a kontrasztosok is.

CSIZMADIA EDINA

A gép forog, az alkotó pihen

A KÉPEK FORRÁSA: INTERNET

Iskolánk parkolójába végre ismét megérkezett a jól ismert sűrű kisbusz, mellyel mindig élvezetes az utazás. Ez alkalommal, január huszadikán végzőseink egy kis csoportját szállította Budapestre, méghozzá egyenesen a Nemzeti Színház parkolójáig.

Madách Imre Az ember tragédiája című drámája nemcsak törzsanyag, de az idén érettségiző diákok számára érettségi tétel is. Így hát Kolbert Erika tanár úgy gondolta, könnyít tanítványai dolgán, hátha a vizuális élmény segít megérteni a mű egészét. Megszervezte hát a színházlátogatást Budapestre.

A Tragédiát korábban is játszották már az új Nemzeti Színházban, akkor Szikora János rendezésében. Ebben az előadásban Alföldi Róbert is szerephez jutott, méghozzá az egyik főszerephez: ő alakíthatta Lucifert. Nem csoda hát, hogy a szívéhez nőtt a darab. Miután kinevezték a színház főigazgatójává, megcsillagoltathatta rendezői tehetségét is. Valami újat, valami

László Zsolt és Szatory Dávid hitvitája

korszerűt szeretett volna alkotni, ami segít az emberiségdráma bonyolult mondanivalóját megérteni a kevésbé tájékozott diákokkal és felnőttekkel is. Így született meg a modern, Alföldi-féle Az ember tragédiája, melyet 2011. május 6-án mutattak be először a Nemzeti Színházban. Sok kritikát olvastam a műről, kapott hideget-meleget egyaránt. De Alföldi Róbert az egyik legkedvesebb magyar színészem, így hát nem volt vitás, hogy én is a bárdosos csapattal tartsak a hírhedt-híres előadásra.

Izgatottan foglaltam el helyemet a nézőtérben nem tudva mire is számíthatok. Ám szerencsére a színdarab minden várakozásomat felülmúlta. Az első pillanattól kezdve az utolsóig lekötött és szórakoztató. A fantáziadús kivitelezés, a helyzetekbe rejtett enyhe humor és az elképesztő díszlet kölcsönzött a műnek egyfajta sajátos hangulatot. Lucifer, akit László Zsolt alakított, egyszerűen fantasztikus volt. Rögtön a mű kezdetekor sikerült megdöbbenie bennünket, hiszen két sorral előttünk foglalt helyet a

közönségbe olvadva, mintha csak ő is az előadást nézné. Azonban a Blaskó Péter által alakított Úr szavait nem hagyhatta vélemény nélkül, így elnézést kérve nézőtársaitól ő is felvonult a rivaldafénybe. Azon, hogy az egyiptomi színben Ádám (Szatory Dávid) kíséretében egy fehér Mustanggal gördült be a színpadra, már meg sem lepődtünk.

Az Évát alakító Tenki Réka is bemutatnivaló, milyen sokszínű művész is a pályájában, hiszen a karakterét Alföldi Róbert tovább színesítette. A szabadság és egyenlőség jelképétől kezdve a fehérmájú nőskén keresztül az önfeláldozó anyáig minden szerepében tökéletesen helytállt.

Az előadást határozottan feldobták az első látásra mehökkentetőnek tűnő színpadi elemek, mint például a plafonról aláhulló homok és tollrengeteg, vagy a medencés orgyává alakuló házibuli a római színben. Nekem legjobban a prágai szín tetszett, ahol is Ádám bémultan, egy kerekesszékebe számúzva csupán egy laptop segítségével tudott kommunikálni Luciferrel és feleségével, mint Steven Hawking, korunk Keplere. De a Falanszter sterilitását is nagyszerűen tükrözték a fehéreneműs, fóliába csomagolt színészek, akiket ibolyafénnyel világítottak meg a hatás kedvéért. London zsúfolt utcáinak járőkelőit Barbie babák és legőfigurák alakították egy terepasztalon, miközben a színészek kézi kamerák és egy kivetítő segítségével szemléltették az eseményeket. Az eszkimók földjén egy elég morbid értelmezését láthattuk az „ember embernek farkasa” gondolatnak, hiszen a sírház „eszkimó” egy jégcsákánnyal vetett véget áldozata, egy gyermek életének, hogy utána szétdobálja a színpadon annak „húsát”.

Véleményem szerint ez egy nagyszerű előadás volt, minden megbotránkoztató és polgárpukkasztó elemével együtt. Alföldi Róbert tökéletesen átültette Madách Imre gondolatait a mai, általunk jól ismert világ problémakörébe. Akárki akármit is mond, a színész-rendező-színházigazgató hatalmasat alkotott.

BARKASZI GABRIELLA

– AZ EMBER TRAGÉDIÁJA LEHÍRESEBB ELŐADÁSAI –

- 1883 Paulay Ede, Nemzeti Színház
- 1923 Hevesi Sándor, Nemzeti Színház
- 1926 Hevesi Sándor, Nemzeti Színház
- 1933 Horváth Árpád, Nemzeti Színház
- 1933 Hont Ferenc, Szeged
- 1934 Gróf Bánffy Miklós, Szeged
- 1934 Hermann Robbeling, Burgtheater, Bécs
- 1937 és 1939 Németh Antal, Nemzeti Színház
- 1947 Both Béla, Nemzeti Színház
- 1955 Gellért Endre, Major Tamás, Marton Endre, Nemzeti Színház
- 1964 Major Tamás, Nemzeti Színház
- 1975 Harag György, Marosvásárhelyi Nemzeti Színház
- 1981 Paál István, Szolnoki Szigligeti Színház
- 1982, 1983 Vámos László, Szeged, Nemzeti Színház
- 1983 Ruszt József, Zalaegerszeg
- 1983 Vámos László, Nemzeti Színház
- 1984 Császár Imre, Miskolc
- 1996 Lengyel György, Debrecen
- 1997 Iglódi István, Várszínház
- 1998 Vidnyánszky Attila, Beregszászi Illyés Gyula Színház
- 2002 Szikora János, Nemzeti Színház

Ádám szerepét olyan híres színészek játszották, mint például Beregi Oszkár, Ódry Árpád, Abonyi Géza, Lehotay Árpád, Szabó Sándor, Ladányi Ferenc, Básti Lajos, Besse-

nyi Ferenc, Bitskey Tibor, Huszti Péter, Bubik István. Évát játszták Fáy Szeréna, Márkus Emília, Tasnády Ilona, Tókes Anna, Lukács Margit, Szörényi Éva, Máthé Erzs, Váradi Hédi és Zolnai Susza. Lucifer alakítói között olyan klassziszok voltak, mint Pethes Imre, Nagy Adorján, Ódry Árpád, Lehotay Árpád, Timár József, Csontos Gyula, Balázs Samu, Major Tamás, Ungvári László, Básti Lajos, Kálmán György, Gábor Miklós, Balkay Géza, Alföldi Róbert és Berek Kati (Győr). A Nemzeti Színházban az ötszázadik előadás Horváth Árpád, az ezredik Major Tamás, az ezeröttszázadik előadás Iglódi István (Várszínház) nevéhez fűződött.

Az összeállítás az internet alapján készült.

Köszcsi–magyar szótár

Arcpálma, bitkolbász, emördzsönszifész, kemp, visszahívós esemes; fészes ós, kazuár, troll; arcon van, becsizmáz, fácsézik, kettőspontdézik, kibannol, pókol unfizik... A digitális bennszülötteknek vajon mindegyike tudja, mit jelentenek ezek a szavak? Az idősebb generáció pedig ért ebből valamit egyáltalán? Pedig lehetnek, pedig használjuk, használják őket más furcsaságokkal együtt az internet űrnyelvén, az esemes-nyelv és digilektusok világában.

A legtöbben bizonyára nagyon szívesen vennék e szavak magyarázatát, és azt is, hogy valami eligazítsa őket az internetes „újbeszél” kaotikus világában. Ezért is jelent meg a „Net-szótár – @-tól a zukbergnetig” című kiadvány, amely az ELTE munkatársainak két éves gyűjtőmunkája után kétezer szócikkben mutatja be a netes nyelvet, a mellékletek pedig segítenek eligazodni a leggyakoribb rövidítések és emotikonok között. Amíg nincs a polcon a kiadvány, néhány jellegzetességet mutatunk be a netnyelvből – nemcsak webnulláknak.

Elég néhányat kattintani az interneten, a különböző közösségi portálok bejegyzései között biztosan találunk olyan „szavakat”, mint például köszcsi, hellosziachómi, szeri van, céép álmokat, akk, és szinte végtelen lenne a sor. De hogyhogy eljutottunk ideig? Nos, ennek több, összetett oka is van. Természetesen az, ami a nyelvben lezajló változásokat leginkább befolyásolta, nem más, mint a technika és a tömegkommunikáció fejlődése, ezen belül is elsősorban a mobiltelefon megjelenése. A mobiltelefon, illetve az esemes írása volt az első lépés a szavak rövidítéséhez, hiszen miután elérhetővé vált ez a funkció, senki sem akarta hosszasan leírni azt, hogy „légy szíves”, mindössze annyit írtak, hogy „lécci”. És az összes többi szavunk is rövidült, és deformálódott, és csak rövidült, és deformálódott, majd a számítógép és internet elterjedésével a helyzet... fokozódott.

A nyelvet különösen befolyásolja a számítógép és az internet. A mai modern technika elengedhetetlen eszköze a számítógép. Ma már a tévében látható feliratoktól kezdve az áruházakban látható ártáblákon át az újságokig és könyvekig szinte minden szöveget számítógéppel szerkesztenek, hiszen amellett, hogy praktikus, kényelmes is, hiszen az embernek nem kell törődni a helyesírási hibákkal, mert a szövegszerkesztő program automatikusan kijavítja – a jó részüket. De ami az előnye, az a hátránya is, hiszen a legtöbben

nem gondolnak bele, miért ejtettek helyesírási hibát, csak kattintanak, és kijavíttatják a programmal. Így a helyesírás szabályai kikopnak a gondolkodásunkból, és ha az emberek megszokják azt, hogy nem kell azon gondolkodni, hogyan írjanak le egy szót, akkor olyan tragikomikus szavak jelennek meg az interneten, hogy annya, árulkodik, aszt, impulzus. Ezek az alakok nem magyarázhatóak azzal, hogy spórolt a használó az idővel – és a gombnyomással. Így ha felvetődik az a kérdés, hogy nagyszüleink vagy akár szüleink helyesebben tudtak-e írni olyan idősen, mint amilyenek mi vagyunk, valószínűleg igen a válasz, hiszen akkor még nem volt divatban a számítógépes szövegszerkesztés vagy az internet, mindent le kellett írniuk, és tanulni a vétett hibákból.

Az internet – mint minden forradalminak számítógép fejlesztés – a katonai kutatásoknak köszönhető. A nagyközönség számára (igen, ezek vagyunk mi) 1990 után vált elérhetővé, 2006-ra a világ népességének már csaknem egyharmada rendelkezett internettel, és ez a szám napjainkig folyamatosan emelkedik. Magánemberek, iskolák, hivatalok és cégek egyaránt használják, így mondhatjuk,

hogy az internet ma már a versenyképesség alapvető feltétele. A cégek és emberek üzleti ügyben ma már nem személyesen, telefonon illetve mobiltelefonon, hanem e-mailen keresztül kommunikálnak egymással. Az e-mailezés előnye, hogy gyors, olcsó, és a világ bármely pontján felvehetjük a kapcsolatot bárkivel, legyen az üzleti partner, vagy rokonunk. Hátránya viszont, hogy személyes elektronikus levelekben sem figyelünk igazán a helyesírásra. Ki kell azt is mondani: az emberiség ellustult. Ma már egyre többen rövidítnek

egyre több szót (akkor: akk, valamikor: vmikor, egyszer: 1x). Tehát rövidülnek a szavak, és egyre kevesebbet kell írunk és beszélnünk, ami az élőbeszédben nyilvánul meg. Egyfajta „újbeszél” nyelv van kialakulóban, melynek hatását már ma is érezhetjük az élőbeszédben (például mikor az emberek „vizionlátásra” helyett „szlát”-ot köszönnek).

De térjünk vissza az írott nyelvre. Ha már az internetet mint a nyelvet befolyásoló tényezőt említettük, nem hagyhatjuk ki a hétköznapi napjainkra talán legnagyobb hatást gyakorló

Felül: a világméretű kommunikációs hálózat

guglizik Nem is tudtam, hogy tékézel. Anyád azt mondta, kuglizol a szobádban. De mama, guglizok, nem kuglizok: az interneten keresgélek anyagokat a házi feladatomhoz.

e-mail Annyit mindent tudok már, küldök egy freemait. Mama, a freemait csak egy elektronikuslevél-szolgáltató, az elektronikus levél neve az e-mail. Így jegyezd meg: minden freemait-cím e-mail cím, de nem minden e-mailcím freemait-cím.

vatera A nagymamám múltkor kérte, hogy nézzük meg, hogy amit keres, kapható-e a vaterán...

A Net-szótár magyarizációi webnulláknak

A KÉPEK FORRÁSA: INTERNET

JELEK ÉS JELENTÉSEIK

jeltest	jelentés
:)	az író nevet, viccel
:)))))	az író hangosan nevet
:D	az író még hangosabban nevet
:(az író szomorú, sajnálja
:(((((((az író erősen szomorú
:O	az író meg van lepve
;)	az író kacshint
:-*	az író egy puszit küld
?-)	az íróknak leragadnak a szemei
:->	az író kinyújtja a nyelvét
8-)	szemüveges író
8:-)	az író homlokán napszemüveg van
<-)	kínai író
*<-)	télapó vagy bohócsapkás író
3:-)	az író tehén (esetleg egy nagy marha)
:-[az író vámpír
=:-)	punk író
O:-)	az író egy szent
:_)	az író örömeiben könnyezik
:_-(az író sir
?-?)	bájos mosoly

FORRÁS: INTERNET

ségen, dühön, rosszulélen keresztül a szerelemig mindent kifejezhetünk az eredetileg más jelentéssel bíró karakterek kombinációival. A legelterjedtebb kombinációk: :D – nevetés, >:(– düh, <3 – szív, O.o – hogy micsoda? Bár hangulatjeleknek hívjuk őket, kevésbé hatásosan tudjuk velük érzéseinket kifejezni, mint élőben. Az is nagyon érdekes, mennyire megváltozhat egy mondat jelentése, ha a végén szerepel egy nevetős smiley. Természetesen helyet kaptak az érzelemkifejezésre más tipográfiai eszközök is, például az indulatok kifejezésére alkalmas a csu-

pa nagybetű használata vagy a magánhangzók sokszorozása: ne máááá!

A Facebookon nap mint nap találhatunk olyan kommenteket is, amelyekben olyan különleges szavak találhatók, mint az ezigy nemmegy, teccek, bántota, Beushom. Ha már a neveknél tarunk: mostanában terjedőben van az olyan név használata Facebookon, amelyben az illető nevének egy furcsa változata szerepel, pl. Szhandi vook, chőő.

De mindennek megvan a hátulütője. Az összes tevékenység, amelyet a Facebookon

végzünk, tárolódik a szerveren, és ha egyszer munkát szeretnénk vállalni, és netalántán a munkaadó a felvétel előtt lekéri a facebookos adatainkat, valószínűleg nem fog úgy alkalmazni, ha látja, hogy milyen nyelvi hibákat ejtettünk, és milyen szókincssel rendelkezünk, vagy hogy milyen értelmetlen felhasználónévvel rendelkezünk. Épp ezért nem szabad a számítógépre hagyatkozni, s érdemes lenne arra is figyelni, hogy ne fejlődünk vissza az ősember nyelvezetének szintjére.

BÁNYÁSZ ÁKOS

A DÖNTÉST nem bízták a véletlenre: három elődöntő, két középdöntő és egy finálé során 244 dal közül került ki végül a győztes szerzemény. Ráadásul idén még nagyobb előnyrel indulunk, hiszen a válság miatt több száz ország képtelen kiadni 157 ezer svájci frankot (azaz körülbelül 37 millió forintot) az Eurovíziós Dalfesztivál nevezési díjaként.

A döntő nagy küzdelmet ígért. Vastag Csaba produkciójával kezdődött, amit minden zsűritag máshogyan értékelt, de a dal tagadhatatlanul Csabára vallott. Keresztes Ildikó önmagához képest visszafogott volt, de sokak szerint épp ez nem vált az előnyére. Kállay-Saunders András többen is jó választásnak tartották, és a zsűri tagjainak különösen tetszett az énekes ritmusra mozgó szemöldöke is. Radics Gigi következett, akinek a verseny hete merő stresszből állt, nemcsak a verseny miatt ránehezedő nyomás miatt, hanem mert megvádolták egy román lány dalának lekoppintása miatt is. Ennek ellenére a zsűri szerint jól tett neki az érzelmi megpróbáltatás, és maximálisan tudott teljesíteni a színpadon. Rác Gergő ezúttal kicsit feledhetőbb előadással készült, így nem is jutott tovább a

legjobb négy közé. Pál Dénes mély hangja és Agárdi Szilvia éneke jól kiegészítette egymást, viszont műsorszámukat egy kicsit hamisan kezdték, és hiába hatott meg a páros mindenkit, az előadásuk nem volt kiemelkedő. Cserpes Laura esetében pedig nem száz százalék, hogy csak a produkciójával nyűgözte le a közönséget.

Ezután jött ByeAlex. Szerényen besétált a színpadra, és minden hacacaré vagy csicsás koreográfia nélkül énekelni kezdett. Megkapóan egyszerű előadása üdítően hatott a részben erőlködően trendi egyformaságban, részben kaotikus eredetieskedésben. A költői szöveghez kedvesen társultak a gyerekrajzzerű látványelemek is. Rúza Magdi így jellemezte a fiú előadást: „Fölszántod egy helyben állva a színpadot! Mindegy, hogy mi a végeredmény, te vagy a legnagyobb nyertes, rólad beszélnek a villanyszerelők, ByeAlexnek öltöznek a gyerekek a farsangon, összehoztad az embereket!” Így Alex bekerült a legjobb négybe, onnan pedig a

Az Eurovíziós Dalfesztivált 1956-ban alapította a svájci Európai Műsorsugározók Uniója (EBU), azóta a világ legrégebbi és legnagyobb zenei tehetségkutató versenyévé vált. Minden országot az EBU-tag tévétársaság képviseli, ez nálunk a Magyar Televízió.

Egy bájos dallal Európa szíve-ért

Csíkos zokni, lila nyakendő, manósapka és a múlt századból itt felejtett keretes szemüveg: így volt be ByeAlex A dal fordulóira. Csupán egy gitárossal és egyetlen háttérénekesrel az oldalán, nem túl szép reményekkel. Mindenki legnagyobb meglepetésére mégis sikerült megnyernie a döntőt, és ezzel az övé a lehetőség, hogy képviselje Magyarországot a 2013-as Eurovíziós Dalversenyen Svédországban, Malmöben.

A KÉPEK FORRÁSA: INTERNET

közönség őt küldte Svédországba. Az énekesnél jobban csak a zsűri tagjai lepődtek meg, akik eléggé meghökken arcot vágtak, amikor kiderült, hogy a négy művész közül pont az nyerte meg a versenyt, akire a legkevésbé számítottak.

Alex egyik interjújából kiderül, hogy a fiatal tehetségnek nem is voltak komolyabb elvárásai a versennyel kapcsolatban, mi több, nem is állt szándékában a versenyre nevezni, mert messze áll tőle mindenfajta megmérettetés, viszont a producerei beadták a Kedvesem című dalt az Eurovízió válogatójába, mely végül a kétszáznegyvennégy szerzeményből bejutott a legjobb nyolc közé. A huszonnyolc éves énekes elmondta, hogy már kiskorától kezdve „zenében gondolkodik”, Miskolcra járt filozófia szakra, már dolgozott újságíróként, és már japánul is elkezdett tanulni. Akármilyen lesz is az eredmény Svédországban, mi, magyarok biztosak lehetünk benne, hogy Európa legBye-osab énekesével van dolgunk.

SZOLNOKI MINNA

– Kedvesem –

ZENE ÉS SZÖVEG: MÁRTA ALEX

Az én kedvesem egy olyan lány, akit farkasok neveltek és táncolt egy délibábbal, majd elillant csendesen az én kedvesem. Ő az én kedvesem.

Az én kedvesem egy olyan lány, akit átölel hét kontinens, csobban szép tengerekben s táncot lejt fent felhők közt a kedvesem. Ő az én kedvesem.

{refrén} Mert nekem nincs most más, csak a kedvesem, az én kedvesem. Ő bárhol jár, az úgy jó nekem, az úgy jó nekem.

Mert mindig rám talál az én kedvesem, az én kedvesem. Úgy dúdolnám: ez így jó nekem, ez így jó nekem ez a dal.

Az én kedvesem egy olyan lány, akit hóbortos álmok tépnek, kócos haját reggelente szelek fonják, ettől más a kedvesem. Ő az én kedvesem.

Az én kedvesem a végtelennel ujjat húz és sosem retteg, rozmaringból készít hintót, tücskök húzzák. Így nyugtat meg csendesen. Ő az én kedvesem.

Mert nekem nincs most más...

Nincs most más, csak a kedvesem...

A jövő már itt lopakodik

A Nissan Leaf csöndes nagysága

A SZERZŐ FELVÉTELEI

Pszt... hallottad? Egy apró nesz, a gördülő kerekek, az aszfalt mikroszkopikus egyenetlenségeibe akarva-akaratlanul kapaszkodó abroncsok zaja terheli mindösszesen dobhártyánkat. Az elhaladó kékségre nem nehéz felfigyelni: ezúttal pont némasága és makulátlan mivolta rabolja tekintetünk néhány szempillantás erejéig. Nem, ez nem szemfényvesztés, hanem a rideg valóság, melynek hűs fuvallata egyúttal a jövő szelét is magában hordozza.

Az elektromos autózás még mindig hadilábon áll a négykerekekűk megszállottjaival, ádáz szélmalomharcot vív sok esetben mindenféle jogos alapot nélkülöző sztereotípiával, a belsőégésű motor élettelségével és a hagyományos értékek akár csalóka dicsfényével. Pedig a jövő tagadhatatlanul közöttünk jár, s talán pont némasága miatt nem veszünk tudomást róla, holott épp ezzel mutatja meg lelkének tisztaságát.

Nem könnyű megérteni, beleélni magunkat egy olyan technika nyújtotta szituációba, amely ellen megannyi hozzáértő és laikus érvel egyszerre, ám mindezen rigmusok egy pillanat alatt szertefoszlanak, amennyiben képesek vagyunk megtapasztalni és ezáltal objektíven értékelni a valóságot.

Noha sokan megtérülésről, spórolásról és hasonlókra beszélnek, mindenképp szeretném a felsorolt gondolatokat elhessegetni, hiszen akárhogy is nézzük, az elektromos autózás jelen pillanatban még közel sem erről szól. Napjainkban mindez még életforma, életstílus, amit azon tehetősebbek engedhetnek meg maguknak, akik fogékonyak a technika óriására sült tortájának épp ezen szeletére, vagy épp szeretnék megmutatni környezetüknek, hogy igenis foglalkoztatják őket a világ gondjai.

Mindemellett lehet összeesküvés-elméleteket gyártani, hiszen jómagam sem tudom teljes őszinteséggel elhinni, hogy napjainkban az akkumulátorok kapacitása, tölthetősége, tö-

mege vagy ára a tudás és a gyártástechnológia csúcsát vagy legalább felsőbbik felét tükrözi. Sajnos ameddig erősebb tőkével és hatalommal bíró érdekek mozgatják a világot – esetünkben az olajlobbi –, közel sem lehetünk biztosak abban, hogy mindig a nekünk megfelelőbbet kapjuk. Sokkal inkább azt, amit odafenn szának a népnek, így maradhatnak továbbra is fenn a makroszkopikus folyamatokat teregető kezek.

A Nissan csodamodellje

Mindezek ellenére próbál a Nissan Leaf csatákat nyerni, hogy végül méltó módon kerüljön értékelésre tudása. A kedveskésen bumfordi formaterv iránt nyilvánított tetszés persze egyéni ízlés kérdése, habár meg kell jegyeznünk, hogy a formák sok esetben a kedvezőbb légellenállás érdekében kerültek kialakításra.

Az ajtókon túlhaladva kellemes színek, üde

hangulat fogad minket az utastérben. A műszerfalon hagyományos mutatókat, műszereket hiába keresünk, nem találunk, a kényelmes, puha plüssel burkolt ülésekbe huppanva digitális kijelzők sokaságával kerülünk szembe.

Azonban aggodalomra semmi ok, az

ergonómia és az elrendezés kifejezetten baráti, az informatív kijelzők – központban a sebességmérővel, valamint az akkumulátorok és a hatótáv indikátorával – jól átláthatóak. A Leaf egyik erénye a fedélzeti rendszer: az érintőképernyőn számtalan funkció közt lavírozhatunk – kezdve a hatótávolság és a térkép kombinációjával

Amit a Nissan Leafről tudnod kell...

akkumulátor	24 kWh
maximális hatótávolság	180 km
feltöltés (230 V)	8 óra
gyorstöltővel kevesebb mint egy óra (80%)	
teljesítmény	110 LE
csúcsnyomaték	270 Nm
0–100 km/óra	11 másodperc
maximális sebesség	144 km/óra
1 km út ára	kb. 7-8 Ft
a tesztmodell várható ára	9,9 millió Ft

a takarékosági adatokon át egészen a fűtés és a töltés időzítéséig.

Mindezek ellenére a fűtés az autó egyik problémás pontja, hiszen a ventilátor bekapcsolásával fájdalmas kilométereket harapunk le a hatótávolságból, ami nem is csoda, a szellőzés egységében 2–3 kW-os teljesítményt emészt fel.

A helykínálatra és a praktikumra nem panaszkodhatunk, hiszen a tágasság nem csupán az utascellára, a csomagterre is érvényes, az autó padlójába bújtatott akkumulátorcsomag szinte semennyit nem vesz el a poggyászoknak szánt helyből. A 24 kWh-s akkupakk bizony nehéz, mintegy 200 kilót ad hozzá a tömeghez, így

nem is meglepő, hogy a masszív felszerelt modell mintegy 1,6 tonnásra hízott.

A szűk keresztmetszetet pedig pont a lítium-ion akkumulátor jelenti, hiszen teljesen feltöltve a hűvös decemberi időben 180 kilométeres hatótávolság megtételére teszi képessé a gazdatesztet. Mindezt persze Eco módban, melyet városi forgalomban kifejezetten érdemes használni. Ekkor erősebb a motorfék is, és a gázpedálra sem reagál a szokott virgoncsággal az autó. Az óvatosabb haladást ugyanakkor meghálálja, bizonyos mérések szerint 220 kilométert is képes megtenni a Leaf konstans 60 km/órás tempóval, de a legkíméletlenebb gázpedálkezeléssel és agresszív stílussal is minimum 70 kilométert sajtolhatunk ki belőle, azaz ennyi mindenképp rendelkezésre áll.

Sofőrgondok, sofőrörömök

Hogy az említett 180 kilométer kinek és mire elég, gyakorlatilag eldőnti a kérdést, hogy érdemes-e egyáltalán elektromos autóban gon-

dolkodni. A töltőállomások hiányára nem térnék ki, de az infrastruktúra fejlesztése ott lóg a levegőben. Ráadásul a gyorsöltők használatára érdemes inkább csupán vészmegoldásként gondolni, hiszen az ilyen tankolás jobban megviselik az akkumulátorokat, ám az otthoni hálózatról való éjszakai töltés kíméletes lehet. Mindösszesen ahhoz kell hozzácsokni, hogy amint hazaérkezünk, feltegyük az autót a töltőre, amennyiben apadóféltben vannak a telepek.

Az elektromos hajtáslánc egyik legjobb tulajdonsága a 280 Nm-es nyomaték és a 110 lóerő adta gyorsítóképesség, amely nem hangzik ugyan soknak, de 60 km/óraig gyakorlatilag alig akad ellenfelünk, olyat lép az elektromos japán. A város és a rövid távolságok éltetik a villanyos, ami pont az a szituáció, amikor a belsőégésű

motor iszik, mint a gödény, hiszen be sem tud melegedni célunk eléréséig. Mindeközben a futómű áldásos tevékenysége további örömforrásként szolgál. Egyrészt az akkucsomag eredményezte alacsony súlypont, másrészt a kiváló hangolás és képességek élvezetes kanyarvétel predestinálnak.

Persze a teljesen elektromos szervokormány kissé plasztikus, és a visszatáplálással dolgozó fék használatát is szokni kell, hogy igazán okosan tudjuk használni, mégis kifejezetten jó vezetni a Leafet. Költségek terén ugyancsak jól járunk, noha természetesen felesleges az elektromos autó megtérülését számolgatni: átlagos használat mellett 1,5-2 liter benzint árából tehetünk meg 100 kilométert.

Viszont tagadhatatlan, hogy a teljesen csendes, csupán a gördülési zajjal járó haladás maradéktalan makulátlanságát a zéró kibocsátással bíró hajtáslánc súlyozza tovább – gyakorlatilag mindenkinek feletti tisztaságot sugározva. ■

CSISZEK ÁDÁM
 A közlekedés
 nem hobbi – tudomány!
 www.autopult.hu
 Ha többet szeretnél tudni róla!

Parabola a magyar filmművészetben

Mintha történelmi film lenne...

A Szegénylegényektől a Vadonig

KUTATÁSOMHOZ az ihletet egy történelemórán kaptam, amikor először hallottam a paraboláról, és nagyon elkezdett érdekelni. Miután a magyar filmművészet korszakait végigvettem, az 1960 utáni filmeket tartottam érdekesnek, mert ekkor kezdett elterjedni a parabola aktuális problémákat sorok közé rejtő műfaja. A művészetek cenzúrája miatt a rendezők sem készíthettek filmet arról, amiről akartak, emiatt egy korábbi kor eseményének ábrázolásaként álcázva alkották meg saját koruk kritikáját. Az így készült filmekben számos olyan motívum van, amely többféleképp értelmezhető, ráillik a filmben megjelenített korra és az adott film készítésének idejére is. Hatalmas élményként éltem meg, mikor egy parabolisztikus alkotásban észrevettem az áthallásokat, ugyanis ezeket előtte egy könyv vagy tanulmány sem írta még le részletesen. Kutatásom az 1980-as évekig terjedt ki, ezután már nem találtam az előzőekhez fogható allegorikus alkotást.

A parabola fogalma, rokon műfajai
 A parabolák korszakát a magyar filmtörténetben Jancsó Miklós 1965-ös *Szegénylegények* című filmjétől számítjuk. Az 1970-es évek elejétől több tucat parabolikus filmalkotás készült egészen a korszakhatárt jelentő 1980-as évtized végéig. Ezek közül kutatásom azokra a filmekre irányult, amelyek az 1848/49-es forradalom és szabadságharc korát – mintegy a XX. századi forradalmak, azaz a tabunak számító 1956 történelmi előképét – idézik meg. Ezek a játékfilmek a következők: *Szegénylegények* (Jancsó Miklós, 1965), *Amerikai anizs* (Bódy Gábor, 1975), *80 huszár* (Csoóri Sándor–Sára Sándor, 1978) *Szirmok, virágok, koszorúk* (Lugossy László, 1984) és a *Vadon* (András Ferenc, 1988). Ugyanezt a kort szinte kísértetiesen azonos tematikával teszi parabolává egy tévéjáték, amely a műfaj fogyatékosága miatt meg sem tudja közelíteni a mozis minőségét (Hajdufy Tibor: *Klapka-Légió*, 1983).

Más korszakba tartozó parabolák (például *A trombitás*, 1978) és az úgynevezett eastern filmek (Szomjas György: *Talpak alatt fűtyül a szél* és *Rosszemberek*, 1979) a karakterek, cselekményelemek és motívumok ismétlődése miatt kerültek bele elemzésembe.

A parabola alapvetően irodalmi műfaj, azon alkotások gyűjtőfogalma, amelyeknek az elsődleges jelentésrétege mögött egy árnyaltabb, nehezen körülhatárolható másodlagos jelentése is van. Ahogy számos irodalmi műfaj és eszköz, úgy ez is felhasználható a filmművészetben. A magyar filmművészet aranykorának az 1960-as éveket, ezüstkorának az utána következő évtizedet szokták tekinteni. A kádári kiegyezési politika értelmében Aczél György kultúrpolitikus felismerte, hogy a filmművészet óriási tömegekre képes hatni, és akár egyetlen vetítés is százakat, ezreket befolyásolhat. Így a „három T elve” a kortárs témákra reflektáló alkotások esetében fokozottan érvényesült. A rendezőknek tehát, ha egyéni véleményt, saját világnézüket kívánták megjeleníteni, akkor a történelmi parabolához kellett nyúlniuk.

A Kádár-rendszer korifeusai azért támogatták a történelmi témájú filmeket, mert nem kellett félni az adott kor kritikájától, az alkotók pedig azért szerették, mert lehetőséget adhatott a parabolára. Ám nem minden történelmi film parabola. A szépirodalmi alkotásokon alapuló, mindenki számára ismert történetet bemutató filmek (Gárdonyi Géza, Jókai Mór vagy Móricz Zsigmond műveinek filmes adaptációi) többnyire csak a regények illusztrációjául szolgáltak. Parabolák az eleve ilyen céllal készült forgatókönyvekből születhettek, amelyek az alkotás legmagasabb fokán gyakran rendezői filmekként valósultak meg.

A különbség érzékeltetésére vizsgáljuk meg a „hazatérés” motívumát két eltérő műfajú filmben. A szépirodalmi bázisra épülő *A kőszívű ember fiaiban* (Várkonyi Zoltán, 1964) Baradlay Richárd és huszárszázadának hazatérése csak a hatalmas epikus folyamat egyik látványos (éjszakai menekülés, csata a köfőjtőben) cse-

A hadgyakorlat a fenyegetés és meggyőzés egyik eszközként válik (80 huszár)

lekményrészlete. A különböző álláspontokat ütköztető dramaturgia helyett a látványos nagytotálók, a heroikus imperatívuszok és a romantikus kísérőzene hangsúlyozza ezt a tízperces jelenetsort. A huszárok természetesen csata és menekülés közben is makulátlan

külsejűek. Sára Sándor 80 huszár című filmjének viszont teljes egésze a hazatérés létfontosságú küldetéséről szól, egyfajta személyiségfejlesztő „utazásregény”, mely alatt a huszárok fizikai helytállását, végül teljes elhasználódását és az elején kétkedő tisztok erkölcsi fejlődését figyelhetjük meg.

A parabolát el kell választani társműfajaitól is. Az allegóriák egyetlen tételt bontanak ki szemléletes módon, és az ábrázolt korra vonatkozó utalás kizárólagos, nem áttételes (például Jancsó Miklós: *Csillagosok, katonák*, 1967). A példázaton alapuló filmek minden korra általánosítható etikai kérdéseket vizsgálnak (például Fábri Zoltán: *Az ötödik pecsét*, 1976; Sándor Pál: *Régi idők focija*, 1973). Többtjelentésről akkor beszélünk, ha a film az adott történet mellett tanulságot, esetleg a néző számára nem elsőre egyértelmű információt tartalmaz, de nem a történelmi párhuzam a meghatározó, és egyszerűbben értelmezhető, mint a parabola (Csoóri Sándor–Sára Sándor–Kósa Ferenc: *Hószakadás*, 1974).

Az, hogy az általam választott filmek parabolák, a vetítés idején súlyosan aktuális problémákat érintenek, egy-egy részlet felidézésével is könnyen bizonyítható. A 80 huszár elején a fegyvertelen lengyel diáktüntető csoportjába való lövés problémája merül fel, és a néző nem tud nem gondolni az ötvenhatos eseményekre. Az Amerikai anzix Boldogh nevű emigrációban levő katonaszereplője a tragikus végkifejlet alatt keresi az útját, a helyét – a lyukas zászlót megidéző tépett papírkertben. A következő

„Ugyanúgy ráillik a Rákóczi-féle szabadságharcra, mint 1848/49-re vagy későbbi fellobbanásainkra és leveretéseinkre”
(Csoóri Sándor)

mondatot a Szirmok, virágok, koszorúból idézem: „Főhadnagy úr, hallom az ágyúzást, jön Kossuth a segédcsoportokkal.” Ahogy a huszárcsapat 1848-ban várta az erősítést, úgy várták 1956-ban a magyarok az amerikaiak segítségét. De a Szegénylegények besúgórendszerének működése is pontos mása a szovjet mintára felépülnek.

A kiválasztott filmek elemzése

Az öt parabola elemzéséhez egy olyan táblázatot készítettem, amelyben a filmek időrendje és az azonos motívumok alapján kimutatható kapcsolatrendszerük tanulmányozható. Mind az öt filmben abszolút érték a szabadság, de az ezért folytatott küzdelemben már árnyalatok mutatkoznak meg. Ezen kívül számos más motívum alapján is összevethető az öt alkotás.

Ilyen például az elvagyódás és hazatérés motívuma. A Szegénylegények című filmben az elvagyódás és a hazatérés a betyárok személyes szabadságának visszaszerzését jelenti, emellett képviselik a szabad ország eszméjét is. „Extra Hungarum non est vitae” – tartja a szolás, és a tétel hangsúlyt kap a kiválasztott parabolákban. Az Amerikai anzix egész cselekménye idegenben, az Egyesült Államokban játszódik, miután a magyar szabadságharcosok már török és olasz földön végigszolgálták a szabadság szent ügyét. A három főszereplő más-más nézőpontot vall a hazatérésről: Fiala János nyilván boldogulni fog kiváló szaktudásával az amerikai vasútállatnál, Boldoghnak szinte mindegy, hogy hogyan, de mindenképp haza akar jutni: számára ugyanolyan lehetőség egy új európai szabadságharc, mint az amnesztia. Verecky Ádám álláspontja még ott is a dacos, huszáros szabadságvágy és a halálmegvető bátorság. Lengyel földön éri a magyar szabadságharc híre a 80 huszárt, akik hosszas vívódás után a mindenáron való haza-

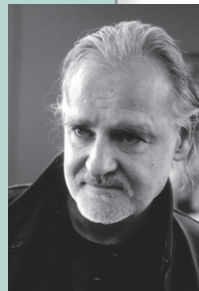
„Nincs mit vetítenünk! Nincs minnek örülnünk!”

Új évt, új filmek. Túl vagyunk a BAFTA, a People's Choice Awards, valamint az Oscar díjátadó ceremóniáján, és még megannyi filmfesztiválon. Sajnos ez a Magyar Filmszemlérlől nem mondható el, ugyanis idén ez a nemzetközileg is elismert ünnepség 48 év után először sajnálatos módon nem került megrendezésre. Tarr Béla (képünkön) címben idézett mondatai persze csak erre vonatkoznak.

Magyarország csaknem egyetlen, de minden bizonnyal a legrangosabb filmfesztiválján már tavaly sem került kiosztásra egyetlen díj sem, mivel nem készült értékelhető hazai alkotás. Idén azonban nemcsak ez volt az egyetlen gond: az ok nem meglepő módon a finanszírozási probléma volt. Elég szomorú, hogy hazánkban ennyire visszaszorult az érdeklődés a magyar filmek iránt. Bár a rendezvénynek Twitteren és Facebookon is van csoportja, melynek tagjai mindent megtesznek érte, hogy életben tartsák ezt az évről évre megtartott ünnepélyt, idén még ez sem volt elég. Mindenki mást hibáztat az ideai kimaradás miatt: az emberek a Magyar Filmművészek Szövetségét, ők pedig a Magyar Nemzeti Filmalapot.

A Magyar Filmszemlélt 1965-ben alapították, és ettől a dátumtól egészen 1989-ig Magyar Játékfilmszemle néven volt közismert. Hosszú ideig Pécssett rendezték meg, de a könnyebb megközelíthetőség érdekében 1983-tól már Budapest ad helyet a nagyszabású rendezvénysorozatnak. A filmszemlélt minden év februárjának első hetében, közvetlenül a Berlinale előtt rendezik meg, és minden évben több száz külföldi vendég látogat el hazánkba, hogy megismerje Magyarország legújabb alkotásait. Az idei ünnepség már a negyvennegyedik lett volna a sorban, de úgy látszik, hogy a bűvös szám ezúttal nem hozott szerencsét.

SZOLNOKI MINNA

A szabadság határainak keresése (Amerikai anzix)

A KÉPEK FORRÁSA: INTERNET

térés mellett döntenek. Párhuzamot vonhatunk köztük és az első világháború alatt idegen földön szolgáló katonák vagy a Don-kanyarban állomásozó II. Magyar Hadsereg között is. Az emigrációból érkezik haza a Vadon Batiszy Kristófja és a Szirmok névtelen ezredese, hogy felkeltse a lázadás szellemét. Ellentétük Tarnóczy Miklós, a Szirmok önfeláldozó főhősének ifjabb sógora, aki Bécsbe készül tanulni, majd a bukás után, a film végén kivándorol Amerikába. Még az eastern lázadó betyárjai – Gelencsér Jóska bandája – is külföldre készülnek az utolsó sikeres rablás után. Tulajdonképpen a parabolák elvagyódás–hazatérés motívumai egymásnak feszülő paradoxont jelentenek, ugyanis a kitaszítottak hazavágyódnak, az itt lévők elmennének az országból. Sem itthon, sem idegenben nem lehet boldogulni, ha nem szabad a haza. Ismerve a magyar történetírásnak a különböző korok politikai emigrációról folytatott sűrű vitáit – Rákóczitól Kossuthon át Máraiig

Árulómitosz a parabolákban
(Szegénylegények)

→ megállapíthatjuk, hogy a parabolák mintegy mozgóképi szintézisét nyújtják a magyar újkor emigránslét-elméleteinek.

Elemzési szempont lehet még a pozitív hősök pusztulása, valamint az erőszakosság a filmvásznon. Mindegyik vizsgált film pusztulásra ítéli pozitív főhősét, főhőseit, mikor az általuk képviselt célok elérése lehetetlenné válik. A Szegénylegényekben az ellenséges hatalomnak behódolókat által beárult, fogva tartott betyárok sokáig nem törnek meg, ám mikor a szabadság ígéretével vagy a szabadságharc nosztalgiájával kecsgetetik őket, vesztesé válnak. Az Amerikai anizban a határtalan szabadságvágy okozza a végzetes hirtálcsetet, Sára Sándor filmjében pedig a gigászi menekülés során, végül a szökés miatti tizedelés következtében halnak meg a magyar huszárak. Ahogy az idő múlásával egyre nyitottabbá válnak a parabolák, úgy lesznek a filmek mind erőszakosabbak. Ömlik a vér az easternekből, állatokat, embereket gyilkolnak halomra a hetvenes-nyolcvanas évek filmjeiben. A Szirmok, virágok, koszorúk keretét az öngyilkosság adja: a nyitójelenetben a fegyverletételt nem vállaló huszártiszt főbe lövi lovát majd magát is, végül Majláth Ferenc maga válik az eljövendő forradalmat jelző lobogó máglyává. Szörnyű leszámolással kezdődik a Rosszemberek és a Vadon is. Ez utóbbi céltalan vérengzését akár Tarantino is magáénak vallhatná.

Mi lehet az eltúlzott naturalizmus oka? Sem a klasszikus film, sem a szocialista realizmus esztétikája nem támogatta az erőszakos cselekmények ábrázolását a filmvásznon. Egyrészt

meggyőződés, hogy az erőszak eluralkodása a tartalmi kiüresedést kívánja ellensúlyozni. Másrészt nem zárható ki a politikai hatalomnak e formába kódolt üzenete sem a mindenkori forradalmak, majd az azokat követő megtorlások véres kegyetlenségéről és a küzdelem hiábavalóságáról. A filmes parabola így két ellentétes szándék eszköze is lehetett: az alkotó eredetileg erkölcsi tanúságtételnek szánja a felidézett történelmi kort, és ezzel reflektál saját korára; később maga a hatalom üzen a filmmel a nézőknek. Ahogy Grósz Károly, az utolsó szocialista pártvezér vallotta ugyanekkor: „A harc eredménye csak tőlünk függ, mert osztályharc lett ez a javából. Magunk mellé tudjuk-e állítani a józan erőket, és ha kell, az ellenséges ellenforradalmi erővel szemben fel tudunk-e lépni. Ha igen, megmarad a rend, a biztonság; ha nem, az anarchia, a káosz – és ne legyen illúzió! – a fehérterror fog eluralkodni.”

A filmeket a hatalom híveinek vádbeszéde, a parabola nyitottsága alapján is elemezhetjük. Ahogy a cenzúra egyre többet engedett, a Kádár-korszak politikai kereteinek lazulásával a filmes parabolák egyre nyitottabbá, egyre egyértelműbbé váltak. A hatalom híveinek vádbeszédei ezáltal egyre nyíltabban fogalmazták meg az alkotó vagy a hatalom üzenetét. Ilyesféle üzenetekre gondolhatunk: „Ön egy birodalom polgára, és csakis mint ilyen lehet magyar.”

Aki nélkül magyar
filmes parabola sincsen:
Cserhalmi György

„A lázongás ideje lejárt, a megbékélés jött el.” (Szirmok) „A hatalom mindaddig mesebeli sárkány, amíg meg nem mutatja erejét.” „De mit tennének önként én helyemben, ha

éretlen fiatalok az utcán azt ordibálnák, hogy vigyék haza az idegen katonákat!” „Annak a sokat hangoztatott szabadságnak épp az értéke vész el, ha mindenki szabad” (80 huszár) „A forradalom szegény majmainak a forradalom túszainak is kell lenniük”, „az elmúlt tizenöt év megmutatta, hogy az európai tervek csak szívárványfantazmagóriák” (Anizx). „Hát érdekes valamiért is harcolni? Szabadság? Maga nemes ember. Katonatiszt létére megszegté az uralkodónak tett esküt.” (Vadon)

Az áruló motívuma alapján megállapítható, hogy a hatalom kívülről támadja a pozitív értékeket képviselő hőseinket, de köztük minden parabolában megjelennek az árulók is. A magyar történelmi köztudat része volt mindig az árulómitosz, mellyel gyengeségeinket és kudarcainkat magyarázhattuk. A filmekben különböző okokból válnak árulóvá, besúgóvá a karakterek, de megjelenik annak a motívuma is, hogy a pozitív hőst tartják árulónak.

A parabolák alkonya

„A könyveknek is megvan a maguk sorsa” – így a filmeknek is. A parabolák tartalmi kiüresedésével új műfajoknak adták át a teret. András Ferenc komoly operatőrrel, drámai zenével és valóságos sztárlistával készülő filmjének például minden esélye megvolt rá, hogy elfoglalja helyét a parabolák nemzeti panteonjában. Amire az 1989-es filmszemlén bemutatják, a magyar társadalom már túl volt Pozsgay Imre népfelkelésről szóló rádiónyilatkozatán és a tévé március 15-i elfoglalásán. A filmszemle közönsége Bereményi Géza Eldorádójának hódolt, és a parabola fölött végleg eljárt az idő.

Végül a parabolák előtti tisztelgésépp. Erdemes felidézünk két filmrészletet. Batiszty Kristóf sorsa és jeltelen sírjának kétségbeesett keresése nyilvánvaló utalás akár az 1956-os forradalom vezető politikusának, Nagy Imrének, akár '48 miniszterelnökének, Batthyány Lajosnak a sorsára. A parabolákról mondotakat jól illusztrálja, ha a filmes korszak utolsó történelmi parabolájának jelenetsorát összehasonlítjuk azzal, hogy hogyan jelenik meg másfél évtizeddel később, 2004-ben az áttételes történet Mészáros Márta Nagy Imréről szóló történelmi drámájában, A temetetlen halottban!

Ha a szabad világban már minden történet elmondható, akkor nincsen többé szükség történelmi parabolára. Elképzelhető, hogy az elmúlt két évtized magyar filmtermése is kínált elvétve lehetőséget áthallásokra (pl. Bacsó Péter: Megint tanú), de maga a műfaj egyelőre eltűnt. Amekkora élmény a szabadság, ugyanakkora veszteség, hogy a filmes műfajok közül az elmélyült értelmezést igénylő parabola elveszett. Az már nem tartozik előadásom témájához, hogy a pénzühiány miatt lassan maga a mű, tehát a magyar játékfilm is végveszélybe kerül.

SZIGETHY ÁGNES

Fogalmak évek	passzív ellenállás	aktív ellenállás	lázadás	betyárkultusz
1965			Szegénylegények	
1973				Talpak alatt...
1975	Amerikai anizx			
1978		80 huszár	A trombitás	
1979				Rosszemberek
1984	Szirmok, virágok, koszorúk	Klapka-légió		
1988			Vadon	

A FILMES PARABOLÁK FEJLŐDÉSTÖRTÉNETE KULCSFOGALMAKKAL